کوردستان نێت تایبەتە بە ئینتەرنێت

له کوردستان بێت، یا له وڵاتەکانی ئۆروپا، دەسەڵاتی باوکسالاری تەنها،

تیرۆرو زەوتکردن، سووکایەتی

وچەوسانەوەی ئافرەتانی لێدەبێتەوە

سەلام عەبدولاّ

هەندێ حزب وگروپ وکەس هەن لە کوردستان ولە دەرەوە(هەندێکیان خۆیان بە حزب یا کەسانی چەپ دەزانن، هەندێکیان بە دیموکراتی سەرسەخت،تەنانەت هەندێ ئافرەتی لیبراڵي و"تازە ئۆروپێکان"، کە یەکێك لە گەڵیاندا قسە وباسێك بکات، دەڵێن: "ئێمە ئێستا لە ئۆروپاین!"، کوردانێك، ئەوەندە هەست بە دوونییەت دەکەن، ئامادە نین لاپەرەیەك بە زمانی کوردی بخوێننەوە!، تەنانەت هەندێ لە پۆست مۆدێرنەکان، لە گۆڤارە بەناوبانکەکەیاندا، کوردستان بە"ئەشکەوتێك دەشوبهێنن، گوایە مرۆڤەکانیشی تەنها سێبەری شتەکان دەبینن... ئێستا لە....واتە لە دەرەوەی ئەشکەوتەکەن، لەسەر دنیا دەدوین... هتد. ئەمانە وا دەزانن بە باسکردنی هەندێ میتۆدی فکری تری ئۆروپی، کوردستان بۆ پێشەوە دەبەن، لە نوسینەکانیاندا، دەیانەوێت ببن بە ڕێگر لەبەردەم میتود ومێژوو وخەباتی کۆمۆنیستەکان، ئەمانە ئاڵای دژ بە شیوعییەتیان هەڵگرتووە، وبەدەست وبە قاچ دەکەونە بەر پێڵاوەکانی"ئاغا سپێکان"...)، بەهەمان شێوەیەش لە مێشکی گەندەڵی ڕاسست وئۆروسێنترستەکان، بارودۆخی ئافرەتان لە ئۆروپا بە بەهەشت دەزانن و وا باسی دەکەن، گوایە ئافرەتان لێرە ئازادیان هەیە، گوایە تەنها لە کوردستان، ئەفغانستان، پاکستان و ئێران باوکسالاری حاکمەو تاوان دژی ئافرەتان دەکرێت. بۆیە لێرەوە کەمپینی هاوپشتی لە گەڵ ئافرەتانی جیهانی سێ ڕێکدەخەن، بەبێ ئەوەی ئاورێك لە جەهەنەمی نامۆیی وزەبروزەنگ دژی ئافرەتان لە ئۆروپا بدەنەوە: ئەرێ، ئەمانە خۆیان بە پەیامبەری"ئازادی، مافی مرۆڤ... دەزانن و تەنها بۆ خۆیان مۆنۆپۆڵیان کردووە، بۆیە جیهانی سێ دەبێ لە بواری تیئۆری، گوێ لەمان بگرێت، لە بواری ئابووری، پلانەکانی ئەمان جێبەجێ بکات، مۆدێلی جلوبەرگی ئەمان لەبەر بکات، کە برسیشمان بوو، ئەوا ڕەحمەتی سەندوقی دراوی جیهانی فریامان دەکەوێت، تەنها ئەوە نەبێت نەختێك فایز لەسەری وەردەگرن. لە کاتی شەڕیشدا، هێزەکانی ئەمان دێن بۆ کۆتابی پێهێنان بە"دڕندایەتی ئێمە"، کە پێویستمان بە چەك هەبوو، ئەوا جبەخانەکانیشیان بۆمان واڵا دەکەن، لەم حاڵەتەش ئەگەر پوولی کڕینیشمان پێ نەبوو، ئەوا شەرکەتەکانی بیمە، دێنە پێشەوە وبازرگانییەکەمان بۆ سانا دەکەن. ئەمە ڕووخساری درژی گەمەکەیە، ئەوانەی ناوم هێنان، هەڵدەستن بەم یارییە, منیش ئەوەندە دەڵێم: فەرموون ئاغایان، گەمەی خۆتان بکەن، بەڵام بە گوێرەی توانام، ناهێڵم بەبێ ڕسواکردنتان لەبەردەم جەماوەری خەڵکی کوردستان، تێپەڕن!

لێرەدا من بە پێچەوانەی ئەوان، دەڵێم: <u>تاوان،زەوتکردن، چەوسانەوەی ئافرەتان لە کوردستان، وڵاتەکانی ئۆروپا ولە هەموو جیهان بەهەمان ئەندازە هەیە، تەنها لەهەندێ لایەن، سستێم، مۆتیڤ و ئیدولۆژییەکانیان جیاوازن.لە کوردستان لە ژێر پەردەی ئیسلام(تەنها یەك ئامراز و فاکتی باوکسالارییە!) ویاسای کۆنەپەرستانە بە شێوەیەك پەیرەو دەکرێت ولە ئۆرپای مەسیحی ودیموکرات ومافی مرۆڤ بە شێوەیەکی تر، بەڵام باوکسالاری لێرە بێت یا لەوێ،لە ژێر هەر ناوونازرێکەوە بێت، هەمان سەرئەنجامی لێدەبێتەوە: تیرۆر، زەوتکردن، سووککردن، کڕینی کاری کەمتر وهەموو جۆرەکانی چەوسانەوە دژی ئافرەتان).</u> بۆ من گرنگ ئەوەیە: ئەم تاوانانە لەهەموو قوژبنێکی دنیاو هەموو ڕۆژێك دەکرێن، سەرەرای جیاوازی شوێن، کلتور، ئاین، پلەی گەشەسەندن وتا ئەمڕۆ تاوانبارەکە هەر پیاوە(من ناڵێم هەموو پیاوان وا دەکەن).

بەبەڵگەی ڕۆژنامەو گۆڤارەکانی خۆیان، هەواڵە دڵتەزێن وکارەساتەکانی ژیانی ئافرەتانی ئێرەی(ئەلمانیا وەك نموونە)دەخەمە بەرچاو. لە ئەمڕۆوە(٢٠٠١/٢/٦) ئەم دەستپێشخەرییە دەکەم، هیوادارم خوشکان وبرایانی شەیدا بۆ بەشداریکردن لەپێشاندانی

راستییەکانی باوکسالاری ونابوتکردنی سیستێمی سەرمایەداری، ودەرخستنی ئەڵتەرناتیڤ بۆ ژیانێکی شایستە بۆ دایك وخوشك وهاوسەرو هاوڕێ ومنداڵەکانمان، بەشداری ئەکتیف بکەن لە هەواڵ وراپۆرت نووسین، دەربارەی تیرۆر دژ بە ئافرەتان. کاتێ لە کوردستان بووم، بۆ پشتگیری لێکردنی کاروانی ئاشتی، سەرماندا لە ڕێکخراوی یەکێتی ژنانی کوردستان لە سلێماني، بەرێز کافیە خان، پەروین وچەند خوشکێکی تر پێشوازیان لێ کردین و پشتگیری خۆیانیان پێشاندا. لە کاتی گفتوگۆکەمان، هاتینە سەر بابەتی بارودۆخی زەبروزەنگ دژی ئافرەتان. لەم دانیشتنەدا بەهەمان بۆچوون ومەبەستی تیئۆری ئەم بابەتە، بیروراکانم دەرخست. خوشکە کافیە وئامادەبووانی تر لەم بارەیەوە هاوبیرم بوون و پێشنیارەکەم بۆ بلاّوکردنی هەواڵی زەبروزەنگ دژی ئافرەتان لە ولاّتانی تری دنیا وبەتایبەتی لە ولاّتانی ئۆروپا بە باش هەڵسەنگاند). من لێرە بەڵێنەکەمیان بۆ جێبەجێ دەکەم. هیوادارم لە کوردستانیش کەمپینی سۆلیدارتێت لە گەڵ خۆشکە ئۆروپییەکانیان، لەدژی وەحشیگەری باوکسالاری لە ولاّتانی"کۆمەڵگای مەدەنی ومافی مرۆڤ ولانکەی دیموکراتییەت وشارستانییەت"ئۆرگانیزە بکەن!!

* * * * * * *

ڕۆژنامەی (بیلد)، ڕۆژانە نزیکەی دوو ملیون دانەی لێدەفرۆشرێت، ڕۆژنامەیەکی ئاست نزم وراسترەوە! هەواڵەکان بە کورتی وەریاندەگێرم

*بیلد لە٢٠٠١/٢/٧: هاینریش. ئێس، تەمەن ٥٧، خەڵکی موینشن، لەکاتی نوستندا سەرین دەخاتە سەر رووی هاوسەرەکەی(تیریزا. ئێس)ودەیخنکێنێت. هاینریش ئاغا ئەم تاوانە لەبەر خاتری دەزگیرانە تازە و گەنجە کینایییەکەی (٢٩ ساڵ)پێهەستاوە.

* کاك هۆشیار بەم شێوەیە باسی بەرنامەی(من مێرد بە ملیونێر دەکەم) بۆم دەکات: بەرنامەکە داوای ٥٠ ئافرەتیان کرد، بەڵام هەر جارێك نزیکەی٥٠٠٠٠هەزار ئافرەت دەیانویست بەشداری لەم بەرنامەیە بکەن. ملیونێرەکە لە ناو کابینەیەك دادەنیشت، کەس نەیدەبینی وهیچ ئافرەتێك بۆی نەبوو ببینێت یا پرسیاری لێ بکات یا بزانێت تەمەنی چەندە، ئیش و کاري چی دەکات، بەپێچەوانەوە پیاوەکە بۆی هەموو پرسیارێك و داواکارییەك بکات. گرنگ ئەوەیە کابرا ملیونێرە....

*تۆلگە و یانا، دوو کچی لیتوانین، دوو گەنج هاتوون بۆ ئەلمانیا کاربکەن، بۆ ئەوەی مەرەخەسي کارکردن وەربگرن، ناچاربوون بگەڕێن بۆ مێردکرن و خۆیان دەفرۆشت(ئەم دوو ئافرەتە نموونەن بۆ سەدان هەزار ئافرەتی رۆژهەلاّتی ئۆروپا؛ سەدان هەزار ئافرەتی لاتین ئەمریکایی، ئەفریقایی وباشووری رۆژهەلاّت کە بەم شێوەیە دەژین، بگرە زۆر خراپترو وەحشیانەتر مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت. رەنگە ئەم دوو کچە لەبەراوردکرنیان لە گەڵ ئافرەتانی تردا، زۆر بەختەوەرتر بن!!کابرایەك ماڵێکی بۆ بە ئیجار گرتبوون، و خواردنی بۆ دەکرین، بەرامبەر بەوە لە گەڵیاندا رایدەبوارد، لەپاشاندا دەرکران!!

(٢)

ئەم وەحشیگەریانە لێرە دەیخوێننەوە، لە سلێماني یا لە هەولێر رووی نەداوە، لە بنکەی"شارستانییەت، دیموکراتی ومافی مرۆڤ" روویانداوەو بەچەندین شێوە هەموو رۆژێك دووبارە دەبنەوە:

*کرستینە، تەمەن١١ساڵ، خەڵکی (شترویکلینگ)ە لە ٣/١٦وە بزر ببوو. پاشان دەرکەوت پیاوێك رفاندویەتی، زەوتیکردبوو بەچەقۆ برینداری کردبوو، پاشان خنکاندبووی، ئەم منداڵە بە مردوویی لەناو دارستانەکانی(ئیمسلاند) دۆزرایەوە.

– ئەم زانیاریانە لە ماڵپەری Frauennews وەرگیراون–

* یوفۆنا، تەمن ١٢ ساڵ، لە یولي١٩٩٥دا،لە پینۆچەرزی(براندنبۆرگ)، لەلایەن پیاوێك زەوتکرا وپاشان کوشتبووی..

* ئانێتە،تەمەن ١٥ ساڵ، لە ١٩٩٥دا لە(شتاین هودە)زەوتکرابوو وپاشان کوشتبوویان. تاوانبارەکە ئێستایش دەستگیر نەبووە.

* ماریا، تەمەن٧ساڵ، لە نۆڤەمبەر/١٩٩٥ رەفێنرا وزەوتیانکردبوو وپاشان کوشتبوویان.

* ئەلەدینە، تەمەن٦ساڵ، لە مانگی دووي/١٩٩٦ لە(زیگن) رفاندیان، زەوتیانکردبوو پاشان کوشتبوویان.

* کلاودیا، تەمەن١١ساڵ، لە مانگی٥/١٩٩٦ لە(گریچن برۆیش) رفاندیان وپاشان سووتاندبوویان.

* ناتالیا، تەمەن٧ساڵ، لە سپیتەمبەری/١٩٩٦(ئیفاخ/ئۆبە بایرن) زەتکرابوو و پاشان خنکاندبوویان.

* کیم، تەمەن٧ساڵ، لە بەنوەری/١٩٩٧دا لە(فیرل/فریسلەند)رفێنرا و پاشان خنکاندبوویان.

* لۆرن، تەمەن٩ساڵ، لە یولي/١٩٩٧. هەمان چارەنووس.

* جێنیفەر، تەمەن١١ساڵ لە یەنیوەری ١٩٩٨. هەمان چارەنووس.

* کارلە، تەمەن١٢ساڵ، لە مای/١٩٩٨. هەمان چارەنووس.

* کرستینە، هەمان چارەنوس.

* جێسیکا، لە ئۆکتۆبەر، زەوتکرابوو و پاشان کوشتبوویان.

ئەم ئامارانەی خوارەوە لەسەر زەبروزەنگی سێکس دژی منداڵان، لەلایەن

بنکەی منداڵپارێزان/شاری هامبۆرگ لە ١٩٩٦دا ئامادەکراوە.

٤٠٪ تاوانبارەکان باوکی منداڵەکان

١٨٪ ناسیاو وبرادەر و هاوسێ

١٤٪ دۆستي دایکی منداڵەکان

١١٪ خزمی نێرینەی منداڵەکان

٥٪ پیاوی نەناسراو

تێبینی: ٣/٢ قوربانیان مێینەن

هەواڵەکانی١٢/٢/٢٠٠١ رۆژنامەی بیڵد

* ئینۆل شتات: کرستینا(٣٩ساڵ) و هانز پیتەر(٤٢ساڵ) پێش ٢٢ساڵ مێردیان کردووە. ئافرەتەکە جیابووەوە و بۆ خانویەکی تر گواستبیەوە. پاش چەند رۆژێك گەرابووەوە بۆ ماڵي پیاوەکەي، جلوبەرگەکاني ببات، هاوسەرەکەی بە چاقۆ کەوتە گیانی وکوشتبووی. پاشان خۆیشی کوشتبوو. ئەم خێزانە دوو منداڵیان بەهەتیوی لە دواي خۆیان بەجێهێشت.

* فرانکفۆرت: خاوەن ستۆدیوی سێکس(٤١ساڵ) لە ماڵەکەي خۆیەوە، بەتەلەفۆن پەیوەندی بە پۆلیس کرد"خێرا وەرن"... پیاوێکی(٤٦ساڵ)ە لەناو ستۆدیوکە لەناو گۆمی خویندا بوو. یەکێك بە چەکوش بەسەریدا کێشابوو. تاوانبارەکە دۆستە کۆنەکەی خاوەن ستۆدیوی سێکسە بوو کە لە دیسەمبەری ساڵی رابردوو لێی جیابووەوە.

رۆژنامەی(بیڵد) لە ١٣/٢/٢٠٠١

* دۆرتمۆند: پاش دە ساڵ هاوسەری، کرستینە(٣٤ساڵ) لە پیاوەکەی جیادەبێتەوە. لە دوا پێگەیشتنیاندا، یورگن.پ(٤٢ ساڵ، پسپۆری کۆمپیوتەر) کریستینە دەخنکێنێت ولاشەکەی دەخاتە جانتایەك، بۆ ئەوەي بە ئۆتومبیلەکەی ببیات ولەناو دارستانێك فرێی بدات...

<u>گەورەترین یانەی منداڵ زەوتکردن ئاشکرا بوو</u>

<u>پرۆفیسۆرێکی زانکۆی ئەڵمانیش دەستگیرکراوە</u>

لەندەن: ناوی یانەکەیان زۆر بێ مەزەرەت دەهاتە بەرچاو(Wonderland Club) واتە یانەی وڵاتی سەرسەرهێنەر.

بەلاَم لە پشتی ئەم ناوەوە، گەورەترین بازنەي منال زەوتکردن خۆي حەشار دابوو. ئەم یانەیە، سەرۆك، بەرپرسی دارایی،

دەستوریشیان هـەبوو. یەکێك لە مەرجەکاني وەرگرتنی ئەندامی نوێ: دەبێ هەر ئەندامێکي نوێ، 10000هەزار وێنەی پۆرنۆی منداڵان لەژێر تەمەنی ١٣ ساڵ لە گەڵ خۆي بهێنێت. ئێستا حەوت کەس لە ڕێکخەراني ئەم یانەیە بۆ ماوەي ١٢ –٣٠مـانگ سـزاي زینداني یان لەسـەر درا.یانەکـە ئـەو کاتـە ئاشـکرابوو،(Allison)ی تەمـەن ٨سـاڵ لەلایـەن بـاوکي ناسـیارێکیەوە زەوتدەکـرا وراسـتەوخۆ لەبـەردەم کامیرا ڤیدیوی ئینتەرنێت پێشاني دەدا. پۆلیس لە ١٤ وڵات لەهەمان کات هێرشـیان بردە سەریان ولە ١٨٠ئەندامی یانەکە، ١٠٧ ئەندامیان دەستگیرکرد، یەکێکیان پرۆفیسۆری زانکۆیەکی ئەڵمانییە. ئـەم ئەکتسـیونەی پۆلـیس، لـە ئەکـتە نهێنییەکانیاندا ناوی (ئۆپیراتسیوني کاتدراڵ) بوو. ئینتەرپول دەستي گرت بەسەر ٧٥٠ هەزار وێنە و ١٨٠٠ ڤیدیوی کۆمپیوتەر کە زەوتکردنی سێکسی ١٢٦٣منداڵ پێشانددەدەن. پۆلیسێکی ئۆسکۆت لێندیارد وتی: ئەمە خراپترین شت بوو بینیبێتم، زۆربەي قوربانیان، لەژێر تەمەنی ١٠ساڵ بوون و یەك کۆرپەیەکی ٣مانگیشی تێدا بوو.

(ئەم هەواڵە لە گەڵ وینەی شەش کەس لە تاوانبارەکان بلاْوکرابووەوە. تەواو).

بۆ ئینفۆرماتسیونێکی زیاتر: پێش چەند ساڵێك لە شاری گۆیتنگن(ئەڵمانیا)، دایك و باوکێك گەوادیان لەسەر کۆرپەکەیان (٢ –٣مانگـان)دەکـرد، ڕۆژنامەنووسـێك کـامیرای شـاراوەی لـە گـەڵ خـۆی هەڵگرتـبوو و لـە گەڵیاندا مامەڵەي دەکرد. هەموو قسەکانشیان تۆمارکردبوو. ئەمە لە تەلەفزیون پێشاندرا.

*لەسـەرووی ئـەم هەواڵـە وێـنەیەکی ڕووتـی(Kate Moss)لـە گـەڵ قسـەیەکی بلاْوکراوەتەوە. تێدا دەڵێت: بازرگانەکانی مۆدەي جلوبەرگ منیان فێری ماددە بێهۆشکەرەکان کرد.

*لایـبزك: هـارالد.ئـێم(١٥سـاڵە) لەماڵەکـەی خـۆی لـە گرویـناو١٦بـە مـردووی دۆزرایەوە. ڕاپۆرتەکە هۆی کوشتنەکەی دیاریکردووە: دڵپیسی!!!

* ڕۆژنامەی بیلْد لە ٢٠٠١/٢/١٥

* بەرلین: ئەندریاسی تانبار لەبەردەم دادگا: پیاو دەتوانێت بەرووی کیژی بەدکار، بەدکاری بکات.

ئـەندریاس. گـی(٢٧سـاڵ)٤٠جـار چـەقۆکەی کێشـاوە بە گیانی کچە پورەکەی‌نینا(١٤ساڵ) وپاشان لەسەر لاپەڕەیەك نووسیبوو"سەفەر سەلامەت"ولەسەر لاشەکەی بەجێ هێشتبوو.

* بێرتۆ. بی(ساڵ٣٦)رفێنەرەکە سۆفیا. ڤی(٩ساڵ)، دانی نا بە دوو تاوانی تری زەوتکردن.

فرانکفۆرت: ئەم شەو لە فریدبێرگ، میکە یۆت، بۆ پۆلیس تەلەفۆنی کرد: کارێکی خراپم کردووە، ئوتومبیلێك بنێرن.

کاتێك پۆلیس دەگەنە لای، دەبینن، هاوسەرەکەی ودایکی کوشتووە...

*ڕۆژنامـەی(هامـبۆرگە مۆرگن پۆست لە ٢/١٩)،هامبۆرگ: سڤێن بویتشە(٣٢ساڵ)خۆشەویستە کۆنەکەی وهەردوو کچەکەی دوریتە(١٤ ساڵ)ومۆنیکا١٥)دەکوژێت. تەنها نیکۆلیتا(١١)لەدەستی ئەم تاوانیارە ڕزگاری بوو.

ئەم تاوانە لە٣١/ئۆگۆستی ساڵی ڕابردوو ڕوویدا وسبەی لە هامبۆرگ دادگایی کردنی سڤێن دەستی پێدەکات.

- ڕۆژنامـەی(بیلْد)لە٢/١٩،(ڤیزبادن): تۆبیاس.ئۆ(٣٠ساڵ) پەنجەرەی ماڵی هاوسەرە لێجیابووەکەی شکاند وچووە ژوورە. تۆبیاس مێشکی لەسـەر نـەما کاتـێك هاوسـەرە نوێکـەی ئافـرەتەکە دەبیـنی. یەکسـەر دەست بۆ دەمانچەکەی دەبات ودەیداتە بەر فیشەك وبەسەختی بریندار کرد.پاشان خۆی تەسلیم بە پۆلیس کرد.
- ڕۆژنامەی بیلْد لە ٢/٢٠: کۆرپەیەکی دوو ساڵانە زەوتدەکرێت

هامبۆرگ: خێزانـێك بـۆ شایی ناسیاوێکیان لە لوینەبێرگ میوانی دەکرێت. شەو دوو منداڵەکەیان بۆ نووستن دەبەن. لە کاتی سەردانی دڵنـیابوون لـە نووسـتنی کورپەکانـیان، دەبیـنن، یەکێکـیان دیـار نـیە. بەپەرۆشـییەوە بـۆی دەگەڕێن، دەبینن کابرای(٥٠)ساڵە زەوتی بەبەکەی کردووە!!...

- ماینز: پیاوێك دۆستە کۆنەکەی دەداتە بەر چاقۆ، پاشان بە ئۆتومبیلەکەی خۆی قوتار دەکات، بەڵام ئەوەندە بە پشوکاوی وبە خێرایی لێبخوڕیبوو، لە پێشگري کنار پردێکی کێشا وگیانی لەدەستدا.

((سوێد دەخۆن کە ئەم کابرایە نە موسلمان بووەو نەیش ڕۆژهەڵاتی، بەحەوت پشتە١٠٠٪ ئۆروپی بووە!!))

مۆدێرن ومەدەنییەت!!

لـەکاتی ئەم نووسینەدا، بیروبۆچووني خوشکێکی بەرێزم بەناوی گەشاو مەحەمەد(لێپرسراوی سەنتەری پارێزگاری لە ژنانی کوردستان لـە دەرەوەی وڵات، نوێنەری ڕێکخراوی سەربەخۆی ئافرەتان لە ئەلمانیا وئەندامي کۆمیتەی ئەلمانیای ح. ك.ك.ا کەوتەوە بیر. بەباشی دەزانم سـەرلەنوێ وتارەکـەم لـێرەیش شـوێني بـۆ بکەمـەوە، هـیوادارم بـۆ هـەموومان سـوود بـەخش بێـت. ئـەم نووسـینە وەڵامێکە بە بۆچوونەکانی خوشکە گەشاو لە بلآوکراوەی یەکسانی(ئۆرگانی ڕێکخراوی سەربەخۆی ئافرەتان، ژمارە٢٦، لاپەرە ٣):

پـاش ئـەوەی گەشـاو خـان، باسـی قەدەغەکـردنی لـێدانی مـنداڵ دەکات لە ئۆروپا، یا چۆن ئۆروپێکان بە قیزەوە تەماشای ئەو کەسە دەکـەن، ئەگـەر بەبەرچـاوی خەڵکـەوە پێ بنێ بەسەر کۆترێك یا هەر ئاژەڵێکی تر، تەنانەت گەر ئاژەڵەکەش زیانبەخشیش بێت، بە دڕندەو نەخۆش چاوی لێدەکەن...هتد، نووسیویەتی: من ئەم قسانەم بۆیە کرد، هەتا پێویست بەوە نەکات، قسە لەسەر ئەوە بکەین، کە کوشتنی ئینسان چۆن تەماشای دەکرێت لە نێو خەڵکێکی ئاوها مەدەنی و مۆدێرندا...

ئەگەر ئەم خوشکە بەیناوبەین تەماشای ڕۆژنامەی(بیلد)بکات، نەختێك بۆی دەردەکەوێت، لەناو ئەم کۆمەڵگا زۆر مەدەنی ومۆدێرنەدا، ڕۆژی چـەند ئافـرەت دەکوژرێـت، زەوتدەکرێت، بریندارو سوکایەتي پێدەکرێت. هەروا سوودێکی زۆر وەردەگرێت، ئەگەر بڕوات سەر لە(ماڵی ئافرەتان)بدات، بۆ ئەوەی بەچاوی خۆی ببینێت، چەند هەزار ئافرەت لە دەستی پیاوە مۆدێرنەکانیان، پەنایان بۆ ئەو ماڵانە بـردووە!! گومانیشـم لـەوە نـیە، کەوا بۆچوونەکەی خۆی ڕەتدەکاتەوە، ئەگەر چاوێکیش بەنەخۆشخانە دەروونییەکانیش بگێڕێت، تا ببینێـت چـەند هـەزار ئافـرەت توشی نەخۆشی دەرووی هاتوون لەناو کۆمەڵگای مەدەنی ومۆدێرندا. نازانم خوشکی خۆشەویستم چاوی گـێراوە بـە لاپەرەی ڕۆژنامەکان، کە لە لانی کەمەوە ١-٢لاپەرەیان تەرخان کردووە بۆ سۆزانچێتی وبەخۆهەڵدانی ئافرەتان، بۆ ئەوەی پـیاویان دەسـتبکەوێت، یـا چـۆن بـە ڕێگـای ڕۆژنامـەوە بۆ خۆشەویستی وشووکردن دەگەڕێن؟؟!(ئازادییە وئازادی...). شان بەشانی ئەمانـەیش، وێـستگای پاسـەکان، سـەر دیوارەکـان، گۆڤارەکـان، لەسـەر بـەرگ یـا لەسـەر لاپەرەکانـیان، چـی ریکلامـی ئۆتۆمبـیل، تەلـەفۆن...هـتد وێـنەی ئافرەتێکی ڕووت بلآودەکەنەوە. ئایا ئەمە وەحشیگەری نیە، ئافرەت(دایك، خۆشك، هاوسەرو منداڵەکانمان، هـاوڕێی کـار وفکـرو بەگشـتی ژیـان) بـەو شێوەیە مامەڵەی لەگەڵ بکرێت؟ ئایا ئەمە مەدەنییەت ومۆدێرنیتەیە؟چ جیاوازییەك هەیە لە نێوان کوشتن، تەحقیرکردن،زەوتکردن وسووککردنی ئافرەتان لە کوردستان ولێرە یا هەر شوێنێکی تر؟

پـێش سـێ هەفـتە(لـەکاتی نووسـینی ئـەم ووتـارە)لەشـاری هامـبۆرگ٧٠٠پۆلـیس هەسـتان بـە گەورەترین هێرش وپشکنیین لە دژی ئەو ئافرەتانەی وا بـەرەش(بـاج نـادەن)کـاری سـۆزاني دەکـەن، زۆریان بە کۆمەڵ دەسگیرکران. زۆربەیان خەڵکی پۆلەندا، ڕوسیا،چیك، سلۆڤاك وخوارووی ڕۆژهەڵاتی ئاسیا بوون کە یەکسەر سنووڕداش دەکرێن. کەناڵەکانی تەلەفزیون بەشانازییەوە ئەم"چالاکییە قارەمانای پۆلـیس"پێشـاندەدا. ئـەم ئافـرەتانە لەلایەکـەوە هـەژاری ونـەبوونی پـاڵی پـێداون لەشـیان بفرۆشـن، بۆ نموونە یەکێکیان ووتی"لەڕۆژی لەدایکـبوونمدا پـارەم نـەبووە دوو ناسـیاوم مـیوانداری بکـەم" لەلایـەکی تریشـەوە کەوتوونەتە داوو فێڵی مافیای پیاوە مەدەنی ومۆدێرنە گـەوادەکانی ئۆروپـا. بـۆ ئاگاداریـیەکی زیاتـر: سۆزانەکان بۆیان نیە شکات لە گەوادەکان بکەن، دادگا بڕوا بە قسەکانیان ناکات!!بۆ

ئاگاداریـیەکی زیاتـر: سـالآنە نـزیکەی٣٠٠-٤٠٠هـەزار پـیاوی مۆدێـرنی کۆمەڵگای مەدەنی بۆ سێکس لەگەڵ کچی منداڵ، بۆ فیلیپین وتایلەند سەفەر دەکەن.

بەراسـتی نـازانم، ئایـا پێویسـت بـەوە دەکـات بنووسم، کە ئافرەتی کرێکار کرێی کەمتری پێدەدرێت لە پیاوی کرێکار؟. ئایا دەزانیت داگیرکـردنی ئەلمانیای رۆژهەڵآت بووە هۆی ئەوەی زۆربەی ئافرەتەکان بێکار بکرێن؟(ئافرەت بۆ ناو موبەق وبۆ منداڵ بەخێوکردن"ئەی ئافـرەت مەکیـنەی مـنداڵ درووسـتکردن نـیە"!!)،بۆچـی سـەردەمی خـەلافـەت وشـەڕی خاچپەرەستەکانە(ئەم دەربڕینە بۆ کوردستان بەکاری هێناوە)لە ئۆروپای مەدەنی ومۆدێرندا ئافرەتان بەم جۆرە بکوژرێن وسوك ورسوا بکرێن؟

دەسـەڵآتی باوکسـالاری لـێرە وەك کوردسـتان باڵآدەسـتە. جێگای شەرمەزارییە ئافرەتان بەلایەکیان رازی بن. هەروا گومانم نیە لەوەی کـەوا لـە کوردستانیشـدا، کـەم نـین ئەوانەی دژ بە زەبروزەنگ وتاوان وسووککردنی ئافرەتان خەبات دەکەن، بەڵآم بەس ناکات،دەبێ ئافرەتان هوشیارترو کونجاوترو زیاتر فشار بهێنن بۆ دامودەزگاو ئیدۆلۆژییە باڵآدەستەکان وپەیوەندییە کۆمەڵآیەتییەکان... گرنگ ئەوەیە ئەمرۆ زیاتر لە جاران باسی ئەم لایەنە دەکرێت، ئەمە خۆی لە خۆیدا شۆرشێکە، هیوادارم فشارەکەتان زیاتر وبەرینتر بێت....

سەرکەوتوو بێت بزووتنەوەی دایك وخۆشك وهاوڕێ وخۆشەویستەکانمان!

* *

* * * * * * * * * * * *

ئەوە دەسەڵآتی باوك سالاری وئاینەکانیەتی،

کە لەسەر بنەمای موڵکایەتی تایبەت بونیادنراوە، ئەم هەموو تاوان و

زەبروزەنگ وسووکایەتی پێکردن وئەپارتەهایدە دژی ئافرەتان

بەرهەمدەهێنێت.

* *

بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرجوازی

لە نووسینی کلارا زێتکین

بزووتـنەوەی ئافـرەتانی بۆرجـوازی، کـۆرپـەی شـێوەی بەرهەمهێـنانی سـەرمایەداریە ولەسـەر بـنەما ئابوورێکـەی پـێکهاتووە. ئـەم بزووتنەوەیە هەڵگرو هێزی پاڵپێوەنەری هەوڵدانی هاوسانێتی کۆمەڵآیەتی ئافرەتان لەناو ماڵ وخێزان لەناو دەبان. واتە لـەناو بـردنی مەرجـەکانی خاوەنداریـتی رێکخسـتنی کۆمەڵآیـەتی پێشـووبوو، ئـەو فۆرمـە ژیانەی کە بریاردەری ژیانی ئافرەتان بوو و خستنی ژێر دەسەڵآتی پیاوان.

بنەرەتی ئەم گۆڕانکاریە بریاردەرە، بریتیە لە پێکهاتنی ئامێرو هێزی بەرهەمهێنان و پێشکەوتنی تەکنیکی ئابووری، کە لەسەر زەمینەی بەکارهێـنانی زانسـتیانە بـنیات نـراوە. ئـەم پرۆسێسە لەنێو گەشەسەندنی شارە هاوچەرخەکان سەری هەڵداوە، لەنێو ئەو ئافرەتانە کە کاتی خۆی بەکاری نێوماڵ و گشتوکاڵیەوە خەریك بوون.

ئـەم گۆرانکاریـە نوێیەی ناو ئابووری کۆمەڵگای بۆرجوازی، مەتەرەسی سەرەکی بزووتنەوەی ئافرەتانی هاوچەرخ پێکهێنا و پێ بە پێی ئـەم گۆرانکاریـە،جەماوەری ئافرەتان گەشـەیەکی بەریـنی کـرد، بـەپلان ورێکخسـتن بۆ ئازادبوونیان،لەسەر ئاستی یاساو دەسەڵآتی کۆمەڵآیەتی پیاو، تێدەکۆشین وهەوڵیان دەدا بۆ یەکسانی مرۆڤانەی ئافرەتان لە گەڵ پیاواندا.

بزووتـنەوەی ئافـرەتانی بۆرجـوازی بـۆ داخـوازی بـنەرەتی یەکسـانبوونی یاسـایی وکۆمەڵآیـەتی سـەرجەمی ئافـرەتان لـە گەڵ پیاواندا تێدەکۆشـین. رابەرەکانـیان لافی ئەوەي لێدەدەن کە بەئەنجام گەیاندنی ئەم داخوازیە بۆ هەموو ئافرەتان بەبێ جیاوازی، هەمان واتای

ئازادیبوون هەیە.

ئەم بۆچوونە هەڵەیە. ئەم ئافرەتانە نابینن، یا نایانەوێت ئەو راستیە ببینن، کە بڕیاردەری راستی بۆ ئازادی کۆمەڵایەتی ومرۆڤایەتی، ئازادبوونە لە کۆیلایەتی کۆمەڵگای بۆرجوازی...کە کۆمەڵگایەکە لەسەر شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری بنیات نراوە، لەسەر ناتەبایی چینایەتی نێوان بۆرجوازی و پرولیتاریا دابەشبووە،لەسەر دابەشبوونی نێوان چەوسێنەران و دەسەڵتداران لەلایەکەوەو چەوساوەکان وژێردەستەکان لەلایەکی ترەوە. لێرەدا سەر بە ئەو یا ئەم چین، دوا بڕیاردەرە بۆ بارو شێوەی ژیانی ئافرەتان، نەك یەکێتی ئافرەتان وەکو جەستە. ئەو یەکێتیە لە خزمەتی دەسەلاتدارو بریارەکانی پیاوەکاندایە و کەم تا زۆر ئافرەتان بە بێ مافی دەمێننەوە ودەچەوسێنەوە .

<u>یەکسانی جەستەیی و رووکەشانەی ئافرەتان لە گەل پیاواندا، لە تێکستە یاساییەکاندا بۆ ئافرەتانی ژێر دەستە وچەوساوەکان، هەروەك پیاوانی هاوچینەکانیان(کرێکاران وزەحمەتکێشان)،سەرەرای لەیەکچوونی گیانیان لەگەل پیاوانی بۆرجوازیدا، دووباتی هیچ یەکسانی وئازادیەکیان ناکات.</u> هۆکانی ئەم جیاوازییە، لەبنەرەتی ناکۆکیە چینایەتیەکاندایە،واتە موڵکایەتی تایبەت. ئەوانەی وا بەراستی وبەکردەوە، داخوازی رزگاری ویەکسانی تەواو دەکەن،دەبێت هۆی سەرەکی کویلایەتی چیناتی لەناو ببەن. دەبێ کارەکتەری کۆمەڵایەتی لەگەل ئامێرەکانی بەرهەمهێنانی مۆدێرن بگونجێت وبە شێوەیەك دابمەزرێت، تا موڵکایەتی تاکەکەس یان گروپی بچوك بگۆردرێت بۆ موڵکایەتی کۆمەڵایەتی،تا کۆمەڵ بە خۆی مەرجەکانی بەرهەمە مەتریال و کولتوورێکانی رێك بخات.لەسەر بنچینەی گۆرانکاریەکی ئابووری وادا، دەتوانرێت شێوەی کۆمەڵایەتی نوێ وئاست بەرز گەشەبستێنێت.لە تۆی ئەم جۆرە گەشەسەندنەدا هەموو ئافرەتان دەتوانن بەراستی ئازادی گەشەکردن و مرۆڤبوونیان دەست بکەوێت. تەنها بە رێکخستنی خەباتی چینایەتی هەموو چەوساوەکان بەبێ جیاوازی گیانی بەرەو ئەو ئامانجە دەمانبات،نەك خەباتی ئافرەتان بێ جیاوازی چینایەتی کە سەرلەنوێ بۆ ژێر دەسەڵاتی پیاواندا دەمانباتەوە(...).بیروراو پراکسیسەکان وامان پێشاندەدن، مێژووی کوێلایەتی جەستەیی ئافرەتان لەسەر بنچینەی موڵکایەتی تایبەت ولە پەیوەندی لەگەل ویدا پەرەی سەندووە.

داوا سەرەکێکانی بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرجوازی بۆ تێکشکاندنی دەسەڵات وهێزی جەستەیی پیاوان بە سەر ئافرەتاندا بریتین لە:هەمان مافی بریاردانی مێردکردن،یەکسانی مافی پێکەوە ژیان وجیابوونەوە،هەمان ماف بۆ پێکەوە ژیان لەکەڵ منداڵدا لەکاتی جیابوونەوە، یەکسانبوون لە رەوشتی سێکسی بۆ هەردوولا، مافی بریاردانی ئازاد بۆ موڵکایەتی وموچە ودەسکەوتەکانی، ئازادی فێربوون، مافی یەکسانبوون لە هاتووچوون، چالاکی ئافرەتان لەگەڵ پیاواندا لەهەموو بوارێکی ژیانی کۆمەڵایەتی،مافی یەکسانی سیاسی لەنێو دەوڵەت ورێکخستنەکاندا. بێ گومان ئەم داخوازیانە بەهایەکی گەورەیان هەیە بۆ ئافرەتانی پرۆلیتارو زەحمەتکێش، بەتایبەتی لە دانپێنان بە یەکسانی بنەڕەتی ئافرەتان.

ئەم ریفۆرمەو بەهاو و واتاکانی بۆ خۆشەکردن و لابردنی کۆیلایەتی گیانی بۆ زۆربەی ئافرەتان لە ناو کۆمەڵگای بۆرجوازی کەم دەکاتەوەو دەیکات بە هیچ،بە رێگای بەردەوامبوون ومانەوەی کوێلایەتی چینایەتی جەستەیی ورووحی چەوساوەکان بەپەتی زنجیرەکان رادەگرێت .

سەرئەنجامی ئەم بزووتنەوەیە بە شێوەیەکی تایبەت،زیاتر بۆ ئازادی ئابووری موڵکدارەکان، دەسەلاتدارەکان وچینی چەوسینەرەکانەو دەربارەی خەبات دژی کوێلایەتی چینایەتی بەبێ دەنگ دەمێنێتەوە. ئەم کوێلایەتیە کە زۆربەی ئافرەتان دەگرێتەوە،لە هەمان کاتدا کوێلایەتی جەستەیی دەپارێزێت و توندووتیژی دەکات،تەنانەت لەوەش زیاتر، ئەمانە ئەم جۆرە خەباتە رەتدەکەنەوە وشەڕی چینایەتی(چین دژی چین)دژی پیاوە بەرێزەکانیان دەخەنە ژێر پێیانەوە ...

ئەم بزووتنەوەیە لەسەر زەمینەی کۆمەڵایەتی بۆرجوازی پابەستەو دژی هاتنە پێشەوەی پرۆلیتاریایە،هەول دەدەن بەرێگای چارەسەردۆزینەوەی یاسایی مەرجە کۆمەڵایەتیەکان ریفۆرم بکەن، بەم شێوەیە گیانی ئافرەتان بۆ قازانجی پیاوان دەست بە دەست

دەکـەن.ئـەم ئافرەتانە دوژمـنی سەرسـەختی خـەبات وشۆرشی رزگاری ئافرەتانن ودژی دەسەلاٚتگرتنەدەستی پرۆلیتاریان بەسەر هەموو ئامـێرەکانی کۆمـەڵ وبەرپاکردنی سۆسیالیزم رادەوەستین. ئەمانە ئێستا وەکو جاران نین، هەندێکیان لەسەرەتای بزووتنەوەکەیاندا بەبێ لایەن رادەوەستان .

ئـەم بزووتـنەوەیە لەمـەودوا چـیتر پێشـرەو و نوێـنەری ئافرەتانی ئـازادیخواز نـین. ئێـستا بزووتنەوەیەکی چینی بۆرجوازین وهەر بەم شـێوەیەش دەمێنـنەوە، پاشمـاوەی خەباتگێرانی بزووتنەوەی ئازادی چینی بورجوازین، ئەو چینەی وا دەسەلاٚتداران وحکومەتی چینی فئودالّیان لەناوبردو خۆیان بوون بەدەسەلاٚتداری سیاسی. ئامانجیان، جێبەجێکردنی یاسایی ئەو پرنسیپانەیە کە بۆرجوازیەت خـەباتی بـۆ دەکرد. ئەو پرنسیپانە کە لەلایەن فیئودالّەکانەوە ژێر پێ دەخران. ئەو پرنسیپانە رووکەشی دیموکراتی بۆرجوازی بوون لە دانپێنانی یاسایی بە عەدالەت وهاوسانی هەموو بەشەکانی کۆمەڵگای بۆرجوازی، وەك دەربڕینێکی گشتی مافی مروڤ.

بەگوێـرەی ئـیدۆلوژی زەردووسـوورکراوی ئاینـانەی پێشرەوانی خـەباتگـێرانی دەسەلاٚتی بورجوازی بریتانیا لە سەدەی هەڤدەهەم،مافە مرۆیـیە گشـتێکان بـە پەخشندەیەکی خالّقی ئاسمان لەقەڵەم دەدا.بەگوێرەی تێروانینی فەیلەسوفە مەتریالیستەکانی کە سەد ساڵ پاشتر هاتـنە مـیدانەوە و بـوون بەبـرواى رابـەرانی دەسەلاٚتی بورجوازی لە فەرەنسا دژی تیرۆری فئودالّەکان،ئەو مافە مرۆییە گشتیانە، وەك مافـێکی سروشتی ناسران، کە هەموو زنجیرە کۆمەلاٚیەتێکان بەبێ جیاوازی لەگەل لە دایك بوونیاندا دێنەپێش. هەندی لە بزووتنەوەی ئافـرەتانی بۆرجـوازی جـیهان، بەسەرپەرشـتی ئـەو دوو بۆچوونە، داوای مافی یەکسانێتی ئافرەتان لەگەل پیاوان دەکەن وەك"مافێکی گشـتی مـرۆڤ"وەك"پێدانـێکی خواوەندانـە "ومافێکی سروشتانەی" ئافرەتانی بێدەسەلاٚت. ئەو مافەی کە لە لایەن پیاوانی دەسەلاٚتدارەوە دزراوە. پاشان ئەم بزوتنەوەیە پەیتا پەیتا و بەنیوە چڵپەوەـلە ژێرکارتێکردنەکانی بیری سۆسیالیستی ورخنەکانیداـ داخوازێکانیان بەپێی گۆرانکـاری چالاکی ومەرجەکانی ژیانی ئافرەتان گۆری.ئەمانە دژی ئەو راستیەن،کە لەناو کۆمەڵگای بۆرجوازی وسویندخواردنەکانیان بـۆ جێبەجـێکردنی"بـنەماکانی دیموکراتیـیەت"وەك دیکـتاتۆریەتی بۆرجوازی کۆتایی پێهات،و" مافە گشتێکانی مرۆف"وەك ئیمتیازی مولّکدارەکان تەواو بوو .

ڕەگـی بزوتـنەوەی ئافـرەتانی بورجـوازی دەگەرێـتەوە بـۆ شۆرشـی فەرەنسـی لـە سـالاٚنی یەکـەمی سەرەتای سەدەی هەژدەهەم. لەنێو هەورەتریشـقە وبلێسـەی ئـەو رووداوە پـڕ زەبروزەنگەدا، ئافرەتە خەباتگێرو رێکخرابووەکان، داخوازی هاوسانی تەواوی گیانی ئافرەتان لەنێو خێزان، کۆمەڵگاو دەوڵەت بەرزکردەوە .

ئافـرەتی بـەناوبانگ(Olympe de Gouges)بەشـێوەیەکی لۆژیکانە،بانگـەوازی مافـە گشـتێکانی مـرۆف بەرستە بەناوبانگەکەی بەرزکـردەوە:"ئەگـەر ئافـرەت مـافی سەرکەوتن بۆ سەر ملپەڕ(مقصلە)ی هەبێت،دەبێ بەهەمان شێوەش مافی ئەوەیشی هەبێت بۆ سەر تریبونەکان سەربکەوێت".بەلاٚم سەرەرای قوربانی ورەنجدانی جەماوەری ئافرەتان لە بەرگریکردن بۆ سەرکەوتنی شۆرش، مافی مرۆف، مـافی ئافرەتانی بەسەر نەکردەوە. سەرمایەداری تازە پێگەیشتوو هێشتا کۆمەڵگای بۆرجوازی بە قوولاٚییەکی پێویست بۆ ئەم پێشکەوتنە نەگۆریـەوە، هێشـتا نـاکۆکی چـینایەتی نـێوان بۆرجـوازی وپرولیـتاریا بەئاسـتێکی تـیژ وپێگەیشـتوو پـەرەی نەسـەندووە، تا سروشتی کارەکـتەری مـافی ئافـرەتان بـە مـافی مـروڤ بـەروونی دانـی پێبنرێـت، ئـەوەی ماوەتـەوە بۆ جاری جاردان: مافی تێروتەسەلی ئازادی جەستتەی بۆ هەموو ئافرەتان.

شۆرشـەکانی نـیوەی یەکـەمی سـەدەی نۆزدەهـەم لـە فەرەنساو ئەلمانیا وبەهەمان شێوەش خەباتە سیاسی و کۆمەلاٚیەتێکانی بەریتانیا وشۆرشـە خوێـناویێکانی باشـووری ئەمـریکای پیشەسـاز دژی ئەمریکای باشووری فیئودال ولابردنی کویلایەتی ڕەشپێستەکان، لە لایەن هەلّگـرانی داخـوازی مـافی هاوسـانێتی ئافرەتان بـەرێوە چـوون. لـەم کاتـەدا گروپی جیا جیای ئافرەتان پێك دەهات وئەم داخوازیانە بەرزدەکـردەوە. لـە فەرەنسا وئەلمانیا، هـەندێ لـە پێشـەواکانی ئـەم بزووتـنەوەیە شانبەشـانی ئـازادی بۆ ئافرەتان، داوای باشکردنی مەرجـەکانی ژیـانی کرێکارە ئافرەتەکانیان دەکرد. ئەم بۆچونە لەسەر بنەمای چینایەتی پرولیتاری دانەمەزرابوو،بەلّکو بەناوی هەستی

هومانیستانەوە، بۆ ئـەوەی لەشـوێنە بەرزەکانـیانەوە یارمـەتی"خوشـکە هـەژارەکان"نیان بدەن، بانگەوازی خەبات بۆ خۆیارمەتیدانیان بەرزنەکـردەوە.هاتنەپێشەوەی کرێکاران لەشۆرشەکانی فەرەنسا وئەلمانیا وەك چینێکی خەباتگێرو یەکگرتوو- جەنگی پاریسێکان لە یونی ١٨٤٨- ترسیان خستە گیانی بۆرجوازیەت، لە هەموو ولأتاندا ولەهەرکوێ سەرمایەداری هێرشی دەکرد، ناکۆکیە چینایەتێکان لەنێوان چەوسێنەران و چەوساوەکان توندوتیژتر دەبـوون، پرۆلیـتارەکان دەستیانکرد بەمارشی خۆرێکخستنی سەندیکایی وسیاسی لە پێناوی دەسـەلأتی شۆرشـگێرانە. بۆرجوازێکـان یەکـەم جـار هەولیـاندا گـێلە بـەم دەسەلأتە بکەن ولەدواییدا لەناویان بدەن.ئەمانە لە چینێکی شۆرشـگێرەوە بوون بە هێزێکی کۆنەپەرەست ولە کۆتاییدا رێك بوون بە چینێکی دژ بە شۆرش.لەم پەرەسەندنەدا بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرجـوازی بەشـداریکردو تا دەهات کارەکتەرە چینایەتێکەی روونتردەبووەو وبە ئاشکرا بەهەمان چەنەبازی دەهاتنە پێشەوە.سەلماندنی ئـەم قسـانە، لە بۆچـونەکانیاندا بەدەرکـەوتن لەمـەر یاساکانی پاراستنی ئافرەتە کرێکارەکان ومافی دەنگدان بۆ ئافرەتانیان کرد بە ماف بـۆ"ئافرەتە خانـەوادەکان".لـەم کاتـەدا مـافخوازانی ئافرەتانی"رادیکالتر"هەنگاویان بۆ پێشەوە دەنا، لەپشتیاندا پێداویستی وداخوازی جەماوەری ئافرەتانی چینی بۆرجوازی بچوك ورۆشنفکر راوەستابوون. ئەمانە دەسەلأتی کەپیتالیزمیان بە دەسەلأتێکی تالّ دەبینی .

دەبـێ سـرنجی ئـەوەش بدەیـن کەبزووتـنەوەی ئافرەتانی بۆرجـوازی لەئاهەنگەکانـیاندا سـروودی ئینترناسـیونالیزمی خۆشـکایەتیان دەخوێـند، بە سـۆزێکی گـەورەوە سـروودی خۆشەویستی بـۆ دنیای ئاشتی دەوت، لەگەل زۆربەی رێکخراوەکانی ئافرەتانی بۆرجوازی هـەموو ولأتـان بـەناوی"بەرگـری لـە ولأت"وەکو ناسیونالیستێکی تیژرەو، پشتگیریان دەکرد لە جەنگی چوار ساڵەی ئیمپریالیستەکان بۆ سـەربرینی گـەلان.لەهـەرکوێ چـین وگەلی چەوساوە ورووتکراوە دژی ئیمپریالیزم رادەپەرین وبەرپادەکرد، ئافرەتانی بۆرجوازی دەبوون بەیارمەتـیدەری ئیمپریالیسـتەکان وئافرەتانی زەحمەتکێش لەخەباتی شۆرشگێرانەی براکانیان بە بۆچوونی پوچ دوردەخستنەوە وملیونان ئافرەت بۆ خۆیان رادەکێشا.

نـاوەرۆکی ئەم بزووتنەوە دژ بە شۆرشە، بریتییە لە رێکخراوی ئافرەتانی فاشست لە ئیتالیا،پۆلەندا وئەلمانیا و ئەمەریکا ولاتەکانی تر. بـەکورتی، بزووتـنەوەی ئافـرەتانی بۆرجوازی دەسەلأتێکی ترسناك وجددی دژ بەشۆرشە،لەگەلیاندا،نابێت هیچ هەولێك بۆ رێککەوتن یاهاوکـاری بدرێـت، دەبـێ لێـیان بدرێت بـۆ ئەوەی شۆرشی پرۆلیتاریای جیهانی بەسەرکەوتن بگات وهێزی ئۆپەکتیف وسوپێکتیڤی مێژوو بە لوتکەکەی بگات.

بزووتنەوەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات

بزووتـنەوەی ئافـرەتانی سۆسـیال دیموکـرات توانـی لـە گـرنگترین وباشـترین کاتە مێژوویەکەیدا، وەك بزووتنەوەی ئافرەتانی پرۆلیـتار بەرامبەر بە ئافرەتانی بۆرجوازی رابووەستێت. لەم قۆناغەدا، لەبواری تیئۆری وپراکسیسدا، پێشەنگی خەبات بوون بۆ ئازادی وهاوسـانی تـەواوی کۆمەلایـەتی ومرۆڤایەتـیانەی هـەموو ئافـرەتان. کێشـەی ئافرەتانـیان هێنایە بەر تیشکی مەتریالیزمی مێژوویی وەك بەشـێکی جەوهـەری کێشـەی گشـتی کۆمەلأیـەتی ولەبـەر ئەمـە دانیان بەوە دەنا، کە ناکۆکی وخەباتی چینایەتی نێوان چەوساوەکان وچەوسێنەران ناو کۆمەلّگای برجوازی، واتایەکی هەرە گرنگی هەیە بۆ ئیمانسەی تێروتەسەلی ئافرەتان. مامەلەکردنەکانیان بە پێی ئەو بـروایەدا بوو، کە تەنها بەرێگای روخاندنی شۆرشگێرانەی کۆمەلّگای بۆرجوازی وجێبەجێکردنی سۆسیالیزم وەك کارێکی خۆرزگارکرنی پرولیـتاریای خەباتگـێر بەرپادەکرێـت.هـەموو ئافـرەتان دەپشـکوێنێ وکاتـێکردنی مرۆڤایەتـیانەی خـۆی لەگـەل خۆی دەهێنێت، نەك رێگاگرتنەبەری بەرابەرێتی گیانی رووکەشانەی نێو یاساکان.

ئـەم بزوتـنەوەیە بەپێچـەوانەی مافخوازی ئافرەتانی بۆرجوازی، بانگەشەی ئافرەتانی پرولیتاریا بۆ بروا بنەرەتییەکانی دەکرد ،نەك بۆ ئافـرەتانی هـەموو چـین وتوێژەکـان بـۆ پـێکەوە خەباتکـردن وەك ئافـرەت دژی پـیاوان، یـا بۆ ریفۆرمکردنی کۆمەلّگا بەرێگای لابردنی ئیمتـیازاتی پـیاوان.ئەمانـە ئافـرەتانی پرولیـتاریا بـۆ خەباتکـردن لەریـزو ئەلقـەکانی بـرا پرولیتارەکانـیان کۆدەکـردەوە ورێکدەخست

وفیردەکـرد،لەهەمان کاتیشدا بانگەوازی ئافرەتە چەوساوەکان وژێردەستەکانی چین وتوێژەکانی تریان دەکرد، پێکەوە لە گەڵ پرولیتاریا وبـۆ بەرپاکـردنی خـەباتی چـین دژی چـین ولەپێـناوی شـۆرش دژی سیسـتێمی بۆرجـوازی ولابـردنی موڵکایـەتی تایبەتی ئامێرەکانی بەرهەمهێنان خەبات بکەن.

بزووتـنەوەی ئافـرەتانی سوسـیال دیموکـرات بـە فکـر وکـردەوە شـەرەفی بـوون بـە بـزافی ئافـرەتانی پرولیتار لەدەستدا.ئەمرۆ ناوەرۆك وئامانجـیان بـووە بـە بزافـێکی ریفورمیسـت،یاریەکی تایبەتـیە لـە مـافخوازی ئافـرەتانی بۆرجـوازی ودیموکـراتی بۆرجـوازی.بـەهۆی پەیوەسـتبوونیان بـە ئینترناسـیونالی دووهەمـەوە وخیانـتکاریان لـە پرولیـتاریا،لەگەل دەسـتپێکردنی جـەنگی جـیهانی یەکـەم ١٩١٤ ،گەشەسەندنیان پلە بە پلە دابەزی .

بزووتـنەوەی ئافـرەتانی پرولیـتاری وبۆرجـوازی لەپێناوی ئیمانسەبوونیان هەمان ئەساسیان هەیە: لەناوبردنی کاری ناوماڵ وچالاکێکانی ئافـرەتان لەناو خێزان بەرێگای شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری،بەلاّم جگە لەوانە،کۆمەڵگای بۆرجوازی رێگا بەناکۆکی چینایەتی ئافـرەتان دەدات ... فشـار بەسـەر کـرێی کـاری هـەرزان کـە ئافرەتانـیش ئازادانـە دەیانەوێـت. ئەمـە تەنها سەرئەنجامی بەرفراوانی سەرمایەداری نیە، بەڵکو لەهەمان کات سەرئەنجامی گەشەکردنێتی .

کـاری کرێگـرتەیی لەنـێو کۆمـەڵگا، پابەندبوونی ئافرەتانی پرولیتار بۆ پیاوان لەناو ئەبات،لەکار دەستکەوتن لەگەل پیاواندا هاوسانیان دەکات،سـەرای ئـەوەش کوێلایـەتی گـیانی وەك ئافـرەت لـە بـواری ماف ویاسا بەزنجیر بە ئەوەوە بەسراوەتەوە. لەگەڵ سەرئەنجامە بێبەزەیـیەکانی کوێلایەتی چینی پرولیتار، دەبێ نرخێکی بەرزیش بۆ سەربەخۆیی ئابووری خۆی بدات.هەروا تەنها ئافرەت ئەم نرخە نـادات، بەڵکـە پـیاوی پرولیتاریش،بەشـێوەی کەمکـردنەوەی کرێکەی،هەرەشـەی دەرکـردن لـە کار وکەم بوونی کات بۆ بەخێوکردن وئاگادارکـردنی منداڵەکانـیان(...). ئـەو کرێکارانەی وا هێشتا بەباشی لە سوسیالیزمی زانستی شارەزا نەبوون،کارتێکردنەکان وهۆکانی ئـەو سـەرئەنجامانە جـێگۆرکێ دەکەن،لـە جـیاتی ئـەوەی رژێمـی کۆمەڵایەتی چەوسێنەری سەرمایەداری بەبەرپرسیار بزانن بەرامبەر نەبوونـیان،کار بەبەرپرسـیار دەزانـن. ئەمانـە خـەبات دژی کارکردنی ئافرەتان لەبواری کاری پیشەسازی دەکەن، وداوای قەدەغەکرنی یاسـایانەیان بـۆ دەکـەن. خـەباتی جەستەیی لە جیهانی پرولیتاریاش ئاگر دەسەنێت،لە چوارچێوەی داخوازیەك،بۆ ئەوی ئافرەتان لە واقیعدا سەرلەنوێ ببن بە پابەندی پیاوان ...

* لـە کۆنفرانسی ئینترناسیونالیزمی یەکەم، پرولیتاریا وەکو پێشەنگ ونموونە لەپێناوی ئازادی بێقەیدو شەرتی ئافرەتان هاتەپێشەوە. لە کۆنگرەی جنیف ساڵی ١٨٦٦ پێشنیاری دژایەتی قەدەغەکردنی کاری ئافرەتان لەبواری پیشەسازی کرد. داخوازی قەدەغەکردنی کاری ئافرەتان لەلایەن سەندیکا راسترەوەکان، برۆدونێکان وئەنارشیستەکان لە بریتانیا بانگەوازی بۆ کرا ...

* لـە کۆبوونـەوەکانی ئینترناسـیونالیزمی دووهـەم لە باریس ساڵی ١٨٨٩ یەکێك لەو دوو ئافرەتە پرۆلیتارە، لەسەر داخوازی نوێنەرانی کـرێکاراني ئەلمانـیا ، دژی قەدەغەکـردنی کـاری ئافـرەتان، بەرپەرچـی فێمینسـتەکاني دایـەوە، بەوەی کە ئافرەتە پرۆلیتارێکان دەبێ قسـەکانیان لـە گـەڵ پرۆلیـتارەکان کـرێ بـدەن. ئینتەرناسیونالیزم سمپاتی خـۆی بـۆ ئەم داخوازییە پێشاندا، بەلاّم نە حزبەکان ونە سـەندیکاکان بـڕیاریان لەسـەر مەسەلەی دەوری ئافرەتان دا. ئەمە دەوری ئینتەرناسیونالیزمی دووهەم بەرامبەر بە ئافرەتە پرۆلیتارەکان پێشاندا. ئەم ئینتەرناسیونالە لە دەوری پێشرەوایەتی ودەستپێشخەری ئافرەتە پرۆلیتارەکان وخەباتیان لە پێناوی ئازادی، رێکخستن و ئیدۆلوژیان بۆ شۆرشی کۆمەڵایەتی پشت کوێ خست.

لە ئەلمانیادا، بزووتنەوەی ئافرەتاني کرێکار لەبواری پراکسیس و تیئۆری گەیشتنە ئەو بڕوایە کەوا، گیروگرفتی کێشەی ئافرەتان، تەنها وەك گیروگرفتێکی کۆمەڵایەتی وتەنها لە چوارچێوەی شۆرشی پرۆلیتاریا ودکتاتۆرییەتی پرۆلیتاریا و سۆسیالیزم چارەسەر دەکرێت.

- لە کۆنگرێسی زیۆریغدا١٨٩٣لەسەر مافی دەنگداندا، رێگای ریفۆرمیست و لادەریان گرتە بەر
- کۆبوونـەوەکاني ئینتەرناسیونالیزمی دووهـەم لـە سـاڵی ١٩٠٧لـە شـتوتگار، سـەرکەوتن بوو بۆ مارکسسیتەکان. بزووتنەوەی

ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات لەباشترین ماوەی خەباتی باڵی چەپی حزبە(س.د)ەکانی ئینتەرناسیونالیزمی دووهەمی پێکهێنا. ئەمانە لە بازنەی ئۆپۆرتۆنیزم وریڤژنیزم دەخولانەوە.

- لە کۆنفرانسی یەکەمی ئافرەتانی سۆسیالیست لە شتودگارد١٩٠٧، بڕیار درا، بڵاوکردنەوەی(هاوسانی)وەك ئۆرگانێکی سۆسیال دیموکرات، ببێت بە ئۆرگانی ئینتەرناسیونالی دووهەم وسکرتێرەکەیان هەڵبژارد.
- لە کۆنفرانسی ئافرەتانی سۆسیالیستی ئینتەرناسیونال لە کۆبنهاگن١٩١٠،لەسەر داخوازی ئافرەتە پرۆلیتارەکان، بەیەکدەنگ بڕیاردرا، ناوی چالاکێکانیان بنێن ڕۆژی جیهانی ئافرەتان.
- لە کۆنفرانسی ئینتەرناسیونالی ئافرەتە سۆسیالیستەکان لە بێرن١٩١٥لەسەر بنەمای چینایەتی پرۆلیتاریا، بانگەوازی ئافرەتان کرا بۆ خەبات لە دژی خیانەتکاری زۆربەی سۆسیال دیموکراتەکان وسەندیکاکان لە هاوپشتی ئینتەرناسیونالیستی پرۆلیتاریای هەموو گەلان، و بانگەوازی خەبات کرا لەپێناوی ئاشتی بۆ گەلان وبۆ ڕووخاندنی کۆمەڵگای بۆرژوازی. زۆربەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات کەوتنە ژێر کارتێکرنی سەرکردایەتی ئینتەرناسیونالی دووهەمەوە و پشتگیریان لە (بەرهەڵستی لە نیشتیمان)ی ئیمپریالیزم کردو شانبەشانی ئافرەتە خانەوادەکان درێژەیان بە پڕوپاکەندەی شۆڤێنیستی دەدا. بەم هەڵویستەیاندا دەربارەی خەسڵەتی ئەم جەنگە ئیمپریالیستەیە وچوونیان بۆ سەنگەرە ئابوورییەکە ولەهەموو پرسیارە کۆمەڵآیەتییەکان، پشتگیری تەواوی خۆیان بۆ بۆرجوازی پێشاندا. بەمە ئافرەتە پرۆلیتارەکانیان بێ ئومید کرد.
- ئەم رابردووە بەناوبانگەیان تیشك دەخاتە سەر ئەوەی، کە تا چ رادەیەك بزووتنەوەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات تێکشکا و پەردەی لەسەر ڕووخساری ریفۆرمیست و لادەریان لادا بەوەی کە نایانەوێت ڕێکخستنی سەرمایەداری بروخێنن، بەڵکە پشتگیری لێ دەکەن. بەمەیش کوێلایەتی چینایەتی ئافرەتانی پرۆلیتاریا بەهێزتر دەکەن و رایدەگرن. بەڵام ئەمانە بۆ ئەوەی ڕێگا لە ئافرەتانی زەحمەتکێش بگرن، هێشتا هەر لە سۆسیالیزم دەدوێن. ئەمانە، ئافرەتە پرۆلیتارێکان بەرەو تاقە ڕێگای سۆسیالیزم وسیستێمی کۆمۆنیوم لە جیهان نابەن،بەرەو شۆرشکردن لەپێناوی دەسەڵآت گرتنەدەست نابەن، بەڵکە بە خەونی گەشەسەندنی ئاشتیانە بەرەو سۆسیالیزم وبەرێگای ریفۆرمی کۆمەڵآیەتی دیموکراتی بۆرژوازی دەیانکەن بە قوربانی بۆ سەرمایەداری.

ئەم خەسڵەتە تایبەتیانە بەندە بە کۆنفرانسی جیهانی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات لە مارسیلیا١٩٢٥ولە برۆکسل ١١٩٢٦ ولە ١٩٢٨ هەمان سیاسەت و بەرنامەی ئینتەرناسیونالیزمی دووهەم پێکدەهێنن. لەبواری مافی یاسایی بۆ پاراستنی ئافرەتە کرێکارەکان وبایەخ پێدانی کۆمەڵآیەتی وپاراستنی دایکان ومنداڵآن و پێداویستەکانیان بە هەموو شێوەکان بەستەوە بەداخوازییە کەمەکانی کۆبوونەوەکانی واشینتون١٩١٩ومافی مرۆڤ. ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات پروپاگەندەیان بڵاودەکردەوە دژی" ئیمپریالیزمی سوور"ی وڵآتی شووراکان و لەبارەیەوە درۆو دەڵەسەیان بڵاو دەکردەوە. ئەم بزووتنەوەیە خەباتی نەدەکرد لە دژی سیاسەتی داگیرکردن و بوون بە بۆرژوازی وچیتر بۆرژوازی نەیانی دەچەوساندەوە، لە بڵاوکردنەوەی بیروڕایان ڕێگایان لێ نەدەگیرا ولە هەرکوێ حکومەتی ئیئتیلافی هاتە دەسەڵآت، ئەمانیش بۆیان هەبوو دەنگ بدەن، لەلایەن حکومەتەوە پشتگیریان لێ دەکراو نوێنەرانیان لەناو پەرلەمانەکانیان دادەنیشتن، وترس لە شۆرشکردن بوو بە زادیان...

لەسەر ڕێگای ئازادی ئافرەتاندا، شۆرشی پرۆلیتاریا کە کەپیتالیزم دەروخێنێ، دەبێ ریفۆرمیزم لە نێو چینی کرێکاران لەناو ببرێت.

پاشان کلارا زێتکین باسی بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست دەکات. ئەم بەشە بۆ کاتێکی تر دەهێڵمەوە.

* *

کلارا زێتکین(١٨٥٧-١٩٣٣)

قەیسەری ئەڵمانیا ڤیلهیلمی دووهەم، بە کلارای دەوت"جادوگەری مەملەکەتی ئەڵمانیا". شاعری فەرەنسی ئەراگۆن بە"ئافرەتی سەردەمی نوێ...کە هاوسانە لە گەڵ پیاودا" دادەنا. کلارا نزیکەی ٥٠ساڵ کاری بۆ بزووتنەوە ئافرەتانی پرۆلیتار و بزووتنەوەی

کرێکاری کرد، ڕێکخەری ڕۆژی جیهانی ئافرەتان بوو. ئافرەتێکی یاخی بووە لە ژیانی تایبەت و لە کاری سیاسی، هاوڕێی ڕۆزا لۆکسمبۆرگ، ئەلکسندەر کۆلنتای ولینین بووە. کەسایەتییەکی فرەلایەن بووە: مامۆستا، زانایەکی لیتراتوورو هونەر، نووسەر، ڕۆژنامەنووس وقسەکەرێکی لێهاتوو بووە...

سالێکی بڕیاردەر لە پاریس

لە ئۆکتۆبەری ١٨٨٢دا گەیشتووەتە پاریس ولە بۆلیڤارد دیپۆرت ڕۆیاڵ ژمارە٦٤دا ژوورێکی بە کرێ گرتووە. لەو کاتەدا پۆلیسی فەرەنسی چاودێری شۆرشگێرە ڕووسەکانی دەکرد، و بەتایبەتی هاوسەرەکەی کلارا کە ناوی(ئۆسیب زیتکین) بووە وپۆستەکەی کلاراش. لە یەکی ئۆگۆست١٨٨٣(مەکسیم)ی کوڕیان هاتە دنیا، بەڵام ژیان لە گەڵ منداڵێکدا لە تەنیا ژوورێك ولەهەمان کاتدا ئیشکردن، ئاسان نییە.لە مانگی ئۆکتۆبەردا ماڵەکەیان گۆاستەوەو ماڵێکی دوو ژووریان بەکرێ گرت، پاش کەمتر لەساڵ ونیوێك، کوڕێکی تریان بوو و ناویان نا(کۆستیا). هەردووکیان بڕیاریاندا بوو بەرەسمی زەواج نەکەن.

باری دارایی کلارا لە پاریس دژوارترین کات بووە لە هەموو ژیانی. زۆر جار بە کۆڵەمەرگی دەژیان، تا ڕادەی ئەوپەڕی دەیتوانی شیرو میوە بۆ منداڵەکانی مسۆگەر بکەن، تەنها گۆشتی ئەسپیان پێدەکڕا. لەماڵەوەیش خاوەنی یەك فلسیش نەبوون، نانیان بە قەرز دەکڕی، یا بۆ مێوانی دەچوون بۆ لای ناسیاوەکانیان. هاوڕێیەکی کلارا(گێرترود ئەلکسەندر) کە یەکەم نووسەری بیوگرافی کلارایە، نووسیویەتی"ئەو کاتە لە نێوان ڕووسە شۆرشگێرکان کە لە پاریس دەژیان، شێوە شیوعییەتێك هەبووە. ئەوانەی پارە یا خەڵۆزیان هەبووە، مێوانداری ئەوانەیان کردووە کە هیچیان نەبووە.هەرچەند ئەم هاوپشتییە باش و واقیعی بووە، بەڵام ئەمەش سنوورە خۆی هەبووە. کلارا لە نامەیەکیدا بۆ کاوتسکی دەنووسێت: پارە چڵکی دەستە، بەڵام بەداخەوە چڵك پارە نیە". لە ١/ئەپریل/١٨٨٧ لە دەرگای ماڵەکەیان درا. ئەوە شیرفرۆشەکە نەبوو، بەڵکە پۆلیس بوو. دەمێکە کرێی خانووەکەیان نەداوە، بۆیە خاوەن ماڵەکە بە هێزی پۆلیس لە ماڵەکە دەریان دەکات، لەم کاتەدا کلارا خەریکی شۆردنی منداڵەکان بوو، کاتی ئەوەشیان پێنەدا، جلوبەرگی تەواویان لەبەر بکات، دەبوایە یەکسەر لە ماڵەکە دەربچن. لەم کاتەدا پۆلیس شتومەکانیان لەگەڵ خۆدا برد، هەموو نامەو بابەتەکان و ئەوانەی هێشتا تەواو نەبوو بوون. تەنها جلوبەرگی بەریان پێ ڕزگارکرا. سەرەرای ئەو بارودۆخەش، ژوورێکیان دەست نەکەوت لە هوتێلێك. کاتژمێری ٩ی ئێوارە، رووت و ڕەجاڵ لەسەر شەقامەکان دەرۆیشتن، تا ڕووسێك جێگای بۆ کردنەوە. دەبێ تا ژوورێکیان دەست دەکەوێت، لە ماڵە ڕووسێکەوە بۆ ماڵە ڕووسێکی تر بڕون". کلارا لە ژیانی پاریسدا فێری سیاسەت وخەریکی خوێندنەوەو فێربوونی بنەماکانی مارکسیزم بوو.

لە نامەیەکیدا بۆ کاوتسکی لە ڕۆژی ١٨٨٦/٣/٢٢دەنووسێت: من کاری بەرگدووری، چێشت لێنان و جلوبەرگ شۆری دەکەم. بەکورتی دەڵێم من کچێکم بۆ هەموو کارێك. شان بەشانی ئەمانەیش دوو کوڕەکەم نایەڵن پشوویەك بدەم. دەمویست لە کارەکتەری لویس میشائیل شارەزا ببم، دەبوایە لووتی ژمارە یەك پاك بکەمەوە، پاشان چوومە سەر مێزی نووسین، ژمارە دوو ووتی برسیمە. سەرباری ئەمانەیش ژیانێکی بۆهیمی بەسەر دەبەم.".

کلارا یەکەم هەنگاوەکانی لەبواری ڕۆژنامەنووسی دەنا، بەڵام تەنها شەوان پێدەکرا بنووسێت، ئێوارانیش زۆر جار ماندوو و بێ هێز دەبوو. دەیویست ئێواران بۆ کۆبوونەوەکان بڕوات کە لە ماڵآن دەکرا. ناچار دەبوون هەردوو منداڵەکەیان لە گەڵ خۆیان ببەن و لە ژووری تەنیشت بیانخەوێنن.

کلارا زۆر خەریکی لێدوان و گفتوگۆ بوو لە گەڵ ئۆسیب لە مەڕ گیروگرفتی بزووتنەوەی کرێکاری لە ئەلمانیا، ڕووسیاو فەرەنسا و بەشداری کارە پراکتیکەکانی دەکرد(کۆبوونەوە،مانگرتن، خۆپیشاندان)، هەروەها خەریکی بیرورا گۆرینەوە لە گەڵ(پاوڵ لاڤارکۆس) مێردی کچەکەی مارکس(لاورا) بوو.

کلارا وەك ئینتەرناسیونالیستێك بیری دەکردوە. لە ١٨٨٧–١٨٨٨نامەیەك لە پاریس دەنووسێت:سۆسیالیزم نە فەرەنسییە،نە ئەلمانییە،

بەڵکـە ئینتەرناسیەناڵە... کـە چەوسانەوە ئینتەرناسیونال بێت، کەواتە دەبێت هاوپشتی کرێکارانیش ئینتەرناسیونال بێت". هەروا لە نامەیـەکی تـردا بـۆ ئەلکسەندەر کۆلونتای دەنووسێت: "تەنها ئینتەرناسیونالیزم رێگای درووستە. لەهەرکوێدا بۆمان برەخسێت، لەوێدا کار بۆ بیروباوەری خۆمان دەکەین، هەر وەك من و ئۆسیب ...".

لـە سەرەتای ١٨٨٦کلارا هەستی بە ماندوو بوونێکی نائاسایی کرد، پزیشکێکی رووسی ناسیاو، پێشبینی نەخۆشی سیلی لێ کرد، بۆیە پێشنیاری ئاووهـەوا گۆرینی بۆ کرد.سەرنووسەری(سەردەمی نوێ)لە رۆژی٦/٥/١٨٨٦سەد مارکی بۆ رەوانەکرد. ئارتۆی برای دەعوەتی کـردو هـەندێك پارەی بۆ نارد. بەم جۆرە کلاراو دوو منداڵەکەی بۆیان کرا بەرەو شاری لایبزك بکەوێتەرێ. بەخۆشگوزەرانییەوە هاورێ کۆنەکانی خۆی و ئۆسیب دەبینێت. لەم کاتەدا یاساکانی دژ بە سۆسیالیستەکان بەکار دەهێنران، حزبی سۆسیال دیموکراتەکانیش وەك جاران بەنیوە نهێنی کاری دەکرد. لەم ماوەیە بەناوی(لیسلی) بەخەڵك دەناسرا،لەبری پشوودان خەریکی کۆبونەوەو سمینارگێران بوو.
پاش دوو مانگ گەرایەوە بۆ پاریس. لەم کاتەشدا باری ئابووریان بەرەو باشی نەدەرۆیشت.ئۆسیب لەماڵەکەی دەرکرا، لەوەیش خراپتر، تووشی نەخۆشی ببوو. پزیشکەکان نەیانتوانی دەستنیشانی نەخۆشییەکەی بکەن، لەچەند رۆژێکدا توانای لاواز بووەوە وبایەخی بەهیچ شتێك نـەدەدا، تەنانـەت کـاری سیاسیشـی نەدەکـرد. تا دەهات باری تەندەرووستی بەرەو خراپی دەچوو و لە ماوەی چەند مانگێکدا ئەفلیج بوو و لەناو جێگەدا کەوت. دەبوایە کلارا ژیانی خێزانی بەرێوەوە ببات وخزمەتی هاوسەرە نەخۆشەکەیشی بکات.
لـە ١٨٨٨/٣/٢٥لـە نامەیـەکدا دەنووسێت: جێگای پیاوانم گرتۆتەوە، بەڵام سەرەرای ئەوەیش گرانی ئەم بارودۆخە لە وەتەن نایەت".
پـاش چـل سـاڵ تشـارلس راپۆپـۆرت دەنووسـێت: بـۆ ماڵـیان رۆیشـتم، ئـەو ماڵە بچوك وهەژارە لەشەقامی رووی دی لاگلاسیر. باری هـەژاریان زۆر گـەورەبوو، بـەڵام لـەوە گەورەتـر، ئازایـەتی کـلارا بـوو کـە دەگەیشتە ئاستی ئازایەتی قارەمانەکان. لەو کاتەدا ئۆسیبی بێچارە، بەهۆی ئیفلیجییەوە بە جێگاکەی بەسترابووەوە(ئەم نامەیە لە ئومانیتییێ لە ١٠/یولی/١٩٢٧بلاّوکرایەوە).
کـلارا چـیتر هـیوای بەچـاك بوونەوەی هاوژینەکەی نەما، ئۆسیب باری دارایی خێزانەکەی ئەوەندی تر خراپتر کرد. کلارا ناچار بوو پـەنا بـۆ هاورێـیان و دۆسـتانی ببات. داوای یارمەتییان لێ بکات.لە بێچارەییدا، داوای پشتگیری کرد لە هاوسەری کچەکەی مارکس، بیرنشـتاین، کاوتسـکی، لیبخنـت. ئەمانـیش دەسـتی یارمەتـیان بـۆ درێـژ کـرد. لە نامەیەکیدا دەنووسێت: هەموو وەك خەون دەهاتە بەرچـاوم، ئاشـکرایە یـەك شت هەبوو هەستم پێدەکرد، ئەوەش زۆر کارەسات و دڵتەزێن بوو: ئۆسیب دەمرێت. ئێوارە پاش کاتژمێری هەشـت دڵ و هەناسـەی راوەسـتا، منـیش وام لێ هاتـبوو وەك بڵـێی ژیـانی منـیش رادەوەستێت(لەنامەیەك بۆ یلینا ستازڤا). هەروا لەو نامەیـەدا نووسـیوویەتی: مـنداڵەکان، ئارەزووەکـان و کارە خەباتگێرانەکەی ئۆسیب درێژەی پێدەدەم". تشارلس راپۆپۆرت دەنووسێت: مـەرگی ئۆسـب، کـلارای خسـتە نـاو ئازارەوە، تا بمرم لەیادم دەمینێت. بەدرێژایی چەند مانگێك، هەر جارێك کە سەردانم بکردایە، دەمبیـنی کـلارا نامـە درێژەکـانی خۆشەویسـتە مـردووەکەی دەخوێنێتەوە، هۆن هۆن فرمێسکی بۆ دەرشت. کلارا تەنها بیری هاوسەرە خۆشەویستەکەی ویـادی باوکـە رۆحـێکەی دەکـرد. سـوپاس بـۆ ئۆسـیب، کەسێکی باوەر بە مارکسیزم، کەوا بووە هۆی ئەوەی کلارا رێگەی بەرەو سۆسیالیزمی مارکس وشۆرش بگرێتەبەر".
ئۆسیب لە ٣١/یەنیوەری لە گۆرستانی فۆن ئیڤری نێژرا ولە تەمەنی ٣٩ساڵیدا گیانی لەدەستدا. کلارا بەتەنهایی رێگەکەی درێژەپێدەدا. لە ئۆرگانی پارتی کرێکارانی فەرەنسا(لی سۆسیالیستا) ووتارەکانی بلاودەکردەوە ولەهەمان کاتدا ووتاری بۆ رۆژنامەی هاوسانی دەنارد. و بۆ رۆژنامەی (تریبۆنی گەل)ئۆرگانی سۆسیال دیموکراتەکانی ئەلمانیا لە بەرلین.
لـە نـێوان دیسـەمبەری ١٨٨٦ ویونـی١٨٩٠دا لـەناو رۆژنامە ناوبراوەکاندا،٣٠٠وتاری ئۆسیب و کلارا بلاّوکرراوەتەوە. ئەنگلز لە١٦/٥/ ١٨٨٩نامەیەك بۆ پاوڵ لافارکوی دەنووسێت: کلارا ووتاری زۆر باشی لە رۆژنامەی(تریبۆنی گەل)لە بەرلین بلاوکردوەتەوە، ئەگەر ئێمە پێش سێ مانگ باسێکی وا روونمان لەبەر دەست بوایە، ئەوا سوودێکی لە رادەبەدەری دەبوو"....
کورتەیەك لە پەیوەندی کلارا و رۆزا

(...)له ١١/١١ ڕۆژا له زیندانی بروسلاو بەربوو وله هەمان ڕۆژ خۆیی گەیانده شاری بەرلین ودرێژەی بەکارەکەیدا، وەك بەرپرسیاریکی ڕۆژنامـەی سپارتاکیستـەکان وئـالآی سـوور- یەکـەم ژمـارەی له ١٩١٩/١/٩ دەرچوو ـ کلارا زۆر هەوڵیدا بە تەلەفۆن پەیوەندی بە ڕۆزا بکـات، بـەلاّم بەهۆی پەککەوتنی دائیرەکانی تەلەفۆن، هەوڵەکانی بەئەنجام نەگەیشتن. له ڕۆژی١/١٦پێ کرا لەگەلیدا بدویت، بەلاّم زۆر بەخـراپی ونەیشـیتوانی بـەدووروودرێژی لەسەر بارودۆخەکە قسە بکات،بۆیە کلارا لەڕۆژی دوایی زۆر بەخێرایی نامەیەکی بۆ ڕۆزا نووسـی(ئـەم نامەیە بۆ یەکەم جار له ساڵی ١٩٦٩له ڕۆژنامەی- بۆ پێشەوە بلاّوکرایەوە. یەکێك له ئەفسەرەکانی ئەو تیپە کە له شەوی ڕەشی١٥ـ١٩١٩/١٦ڕۆزایان کوشت، ئەو نامەیە له جانتا دەستییەکەی دەرکردووەو وەك"یادگاریەك "بۆ خۆی هەڵگرتووە).

لـە١١/١٨ڕۆزا تەلیکرامـێك بـۆ کـلارا ڕەوانـە دەکات: "خێرا وتارێك بۆ(ڕۆتە فانە- ئالآی سوور) بنووسەو ئیمزاکەتی لەسەر دابنێ. ئێمە خوازیـاری بابەتـێکین دەربـارەی ئافـرەتان".لـە هـەمان ڕۆژ نامەیەکی ڕۆزای پێگەیشت"بەدڵەوە چاوەڕوانی ووتارەکەت دەکەم ـ با زۆر کورت بێت! خۆت زۆر ماندوو مەکە. ناوەکانیشمان دەوێت. هەندێ لەسەر ئافرەتان بنووسە، ئەمە ئێستا زۆر گرنگە،لەم بارەیەوە هیچ کەسێك لەئێمە تێناگات".کلارایش ووتارێك لەژێر ناوی(شۆرش و ئافرەتان) دەنووسێ.

سـەفەرەکەی کـلارا بـۆ بەرلین بەناچاری هەفتە لەدوای هەفتە دوادەخرا، ڕۆزایش لەبەر ئەوەی بە دەستەی دەرهێنانی ڕۆژنامەکەوە بەسـراوەتەوە، ناتوانێـت بـەرلین بەجێبهێڵێت.لەم کاتەدا بارودۆخەکە بەرەو خراپی دەچوو.ڕۆزا نامەیەکی تری بۆ کلارا دەنووسێت: " هـەر چـەند ڕۆژی جـارێك لەلایـەن بەرپرسـیارەکانەوە بەخـێرایی ئاگادارکـردەنەوەمان پـێ دەگـات، مـن و کـارڵ بەرادەیـەك لەلایەن سەفاحەکانەوە چاودیری دەکرێین کە بۆ خەوتنیش بۆ ماڵی خۆمان نارۆین، بەڵکە هەموو شەوێك دەگەڕێین بۆ جێگایەك تێیدا بخەوین. لـەم ماوەیەدا ڕۆزا هیوای بەخۆدا کە له هەفتەی ئاینده بارودۆخەکە"بەچاك یان خراپ"ڕووندەبێتەوە،پاشان کلارا دەتوانێت بۆ بەرلین بێـت. بـەلاّم لـە هەفـتەی دووهـەمی مـانگی یەنیوەری١٩١٩له شتوتگارد،سپارتاکیستەکان زیندانی دەکران وکەسیش نەیدەزانی چییان بەسەر هاتووە.

لە ڕۆژی١٣/یەنـیوەری کـلارا بـڕیاریدا نامەیـەك بـۆ ڕۆزا بنووسـێت، لەبـەر هـۆی ئەمنـیەتی هـەمان نامـە بـۆ دوو ئەدرەسی جیاواز دەینێرێـت، لـەم نامەیـەدا دەنووسـێت: "خۆشەویسـتە گەورەکەم،تاقـە ڕۆزاکـەم،تۆ بلێیـت ئـەم نامەیـە، ئـەم خۆشەویسـتیەم بـە تـۆ بگـات؟.....سـەرای هـەموو شـتێك...ئـاخ ڕۆزاکـەم ئەمە چ ڕۆژگارێکە! . گەورەیی مێژوویی وبایەخی مامەڵەکردنی تۆم له بەرچاودایە. بـەلاّم ئاگـاداریم لـەم بوارەدا، ناتوانێت بەسەر ترپەترپی دڵم سەربکەوێت.من ناتوانم زاڵ ببم بەسەر خەمخواردنی پڕ ئازارم ومەترسیم لەسـەر ژیـانی...مـن هەسـت بەئازار دەکەم و شەرمەزارم لەوەی کە لەلای تۆ نیم و بەشداری له خەباتی تۆ ناکەم...دوێنێ ڕۆژنامەکان هەواڵی دەستگیرکردنی تۆیان کرد بەدەست چەتەکانی حکومەتەوە. ئەم هەواڵە رووخاندمی، بۆ ئێوارەکەی هەواڵەکەیان بەدرۆخستەوە، هەناسەی ئاسوودەبوونم هەڵکێشا وخۆم بە هیواوەوە بەستەوە...توند لەئامێزت دەگرم،بەدڵمەوە...کلاراکەت بۆ ئەبەد".

ڕۆزا فریای خویندنی ئەم نامەیە نەکەوت. پاش تیرۆرکردنی ڕۆزا وکارڵ بەدەست سوسیال دیموکراتەکانەوە،کلارا نامەیەك بۆ ماتێڵدا یاکوپ دەنووسێت: "من لەو بڕوایەدا نیم ژیان بەبێ کارڵ ورۆزا بتوانێت بەردەوام بێت، لەدەرەوە ڕۆژ هەڵبێت... ماتێڵدا،ماتێڵدا، داخۆ دەتوانـین بـە بـێ کـارڵ و ڕۆزا بژێین؟. ئەم هەوڵدانە بۆ من یەك واتای هەیە، ئەویش ئەوەیە، ژیان ناوەرۆکی ئەوانی بدەینێ،بەهۆش وگیانی هەردوکیان لەنێو ولەگەل جەماوەر کار وخەبات بکەین، بەخەمخۆاردنێکەوە خەبات بکەین، بۆ ئەوەی گیانی غەدر پێکراوەکان بەرابەرایەتی بمێنێتەوە. ئەمە وەك وەسیەتێکی ڕۆزایە بۆ من، شانبەشانی ئەمەش دەبی کارەکانی ڕۆزا کۆبکرێنەوەو بلاّوبکرێنەوە...

تیرۆرکـردنی ئـەم دوو کۆمونیسـتە بـوو بە هۆی توڕەیی ونارەزایەتی له هەموو کوڵانە کرێکارنشینەکانی ئەڵمانیا. له کۆتایی ئەم مانگەدا کلارا له شاری ئێسلنگن لەبەردەم هەزاران کەس ووتاری خوێندەوە، پاشان له شاری شتوتگارد پرسە ڕێکخراو هەمیشە کلارا لەسەر ئەم ڕووداوە دڵتەزێنە قسەی دەکرد.

کـلارا لـەماوەی دوو سـاڵ کـەمتر دوو کارەسـاتی گـەورەی بەسـەر هـات، ئـەوەش مـەرگی هـەرە خۆشەویستەکانی بوو ـ جگە لەدوو

منداڵەکەی کە زۆر خۆشیدەویستن ـ، یەکەم هاوڕێی ژیانی و دوو هاورێ خۆشەویستەکەی. لەم رۆژە بەدواوە پرچی سپی رووخساری کلارای پۆشیەوە، وەك ئافرەتێکی پیری لێهات، ئافرەتێك کە بۆ بیروراکانی هەتا دوا هەناسە درێژەی پێدەدات .

کلارا، پاش هەفتەی خوێناوی لەبەرلین ولەناوبردنی شۆرش ولەدەست دانی گیانی هەزاران کرێکار، چیتر باسی لە نەخۆشیبوونی نەکرد. لەم کاتەدا شۆرش لە هەنگاریا ودەسەلاتەکەی بۆ چەند مانگێك درێژەی هەبوو، لە روسیاشدا سەرای تاوانەکانی دوژمنانی شۆرش وسەختی بارودۆخی ژیان بەهۆی ئابلوقەدانی ولاتە ئیمپریالیستەکان، دەسەلاتی شوورای بۆلشەویکان جێگیرتردەبوو، لە مانگی مارس/١٩١٩لەچەندین شارو شارۆچکەکانی ئەلمانیا راپەرینی چەکدارانە بەرپادەکرا، تەنانەت حکومەت بۆ لەناوبردنی کۆمونیستە چەکدارەکان فرۆکەکانیشی بەکارهێنا، تیرۆری گشتیان بەرپاکرد. بەم شێوەیە دەسەلاتی دیموکراتی بورجوازی سەرمایەدارەکان بە تیرۆر ولەناوبردنی شیوعییەکان جێگیربوو، دەستدرێژی ئەم تیرۆرە گەیشتە گیانی کلاراش، بەلام کرێکارەکان لە دوا چرکەدا رزگاریان کرد.

لەکۆتایی مانگی مارس/١٩١٩ کلارا لە سەرکردایەتی حیزبی شیوعی ئەلمانیا کاریکرد ولە هەمان کاتدا سەرنووسەری رۆژنامەی(ئافرەتانی کۆمونیست) بوو ـ ئەم رۆژنامەیە ئۆرگانی حزب بوو بۆ رێکخستنی ئافرەتە پرۆلیتارێکان.

لەدیسەمبەری١٩٢٠بۆ سۆڤێت سەفەر دەکات. هەڵدەبژێرێت بۆ سەرکردایەتی کۆمونیستی ئینترناسیونال، لەبواری ئیئۆری شێکردنەوەی رەگ و ریشەی فاشیزم دەورێکی بالای هەبوو. لە ٨مارس/١١٩٣٣بۆ ئاخرین جار لە راگەیاندنەکاندا قسەیکرد. لە٢٠/یونی/١٩٣٣تەوی لێهات وبەسەختی هەناسەی پێدەدرا. لەم کاتەدا باسی رۆزا لۆکسمبۆرگی دەکرد. لە کاتژمێری دووی بەیانی بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست رابەرو تێکۆشەری نەمری خۆی لەدەستدا.٤٠٠هەزار کەس لە خەڵکی مۆسکۆ هاتن بۆ ماڵئاوایی لە کلارا. گەورەترین پرسەیان بۆ رێکخست. یەکەم جار فریتس هێکەرت وتارەکەی خوێندەوە، پاشان مۆلۆتۆڤ وئەمجار کرۆبسکایا ونوێنەرانی حزبە کۆمونیستەکانی جیهان وکرێکارە رووسەکان. پاشان لە دیواری کرێملن، لەتەنیشت کۆری کۆمۆنیستە بەناوبانگەکان نێژرا.

٢٠٠١/٢/١٥

سەرچاوەکان: ١/کلارا زێتکین: دەربارەی مێژووی بزووتنەوەی ئافرەتانی پرۆلیتاری ئەلمانیا.

٢/گیلبەرت بادیە: کلارا زێتکین-بیوگرافییەکی نوێ-.

* * * * * * * *

بۆ خوشکە نەسرین شاکەلی لە گەڵ رێز...

١/ بە شێوەیەکی نموونەیی تاڵی کارەساتی ئەو کچەی خستووەتە بەرچاو. ئەمە خۆی لە خۆیدا نیشانەی بەرزی ئاستی تێفکرین وهەوڵدانی ئیمانسەی ئافرەتانی کوردستان پیشاندەدات، واتە بەکورتێکەی: ئافرەتی کوردستانیش لە ئاستی رەخنە جیهانییەکانە بۆ بەربەرەکانی بیروبۆچوونە سواو و دواکەوتووەکانی سەدەکانی رابردوو دژ بە مافە سەرەتاییەکانی ئافرەتان وچیتر بێدەنگ نابن لە رووی تاوان دژی خوشکەکانیان. حزبە دەسەلاتدارەکانی کوردستان دەبێ مل بۆ داوا رەواکانی ئافرەتان بدەن و ئەو شەرمەزارییە لە ناوچەوانمان بسرنەوە.

٢/ بەبڕوای من ئەوەی <u>درووست نەبێت لە بۆچوونەکانی</u> نەسرین خان، بریتین لەم خاڵانەی خوارەوە:

*بەرێزی کازندەی بێدەنگبوونی ئەوانە دەکات کە باوەڕیان بە دیموکراسیەت هەیە، یا ئەو کەسانەی خۆیان بە رووناکبیر دەزانن. پێموابێت جەنابیشی دەزانێت و دەبینێت، کەوا سیستێمی دیموکراتی بانگەشەی مافی مرۆڤ دەکات، یاسا بۆ رێگرتن لە هەندێ لایەنی چەوسانەوەی ئافرەتان دەردەکات، بەلام بەهەمان ئەندازە، زەمینە بۆ کوشتن، زەوتکردن، رفاندن و سووکایەتی بە ئافرەتان خۆشدەکات، بۆ نموونە(زۆربەی هەرە زۆری فیلمەکان -فیلمی کارتۆنیش دەگرێتەوە بۆ منداڵان-، جەنگ، زەوتکردن، سووکردن، کوستن و زەبروزەنگ دژی ئافرەتان پێشاندەدەن، ریکلامی سەر جادەکان و دەیان گۆڤاری سێکس..هتد). مەبەستم لێرە ئەمەیە:

دەسـەلآت و پراکسیسی دیموکراتەکان، ئازادی بە گەواد ولەش فرۆشتن(بەرەسمی، سۆزانی بەرەش یاساغە، چونکە باج نادەن)دەدات. جـا رەنگـە"پـیاوە دیموکراتە بەرێز وبەشەرەف وبەحورمەتەکان"بە قسە شتێك دژی چەوسانەوەی ئافرەتان بڵێن، بەڵام هەرگیز لە گەڵ ئـازادی بێقەید وشەرت وهاوسانی ئافرەتان نین. تا ئەو رادەیە پشتگیری لە مافەکانی ئافرەتان دەکەن، سیستێم و نۆرمەکەیان بپارێزن، ئافرەتانیش لە خزمەتی دەسەلآتەکەیان بیر بکەنەوەو لە سنوورە دیاریکراوەکانی دەرنەچن، لە هەموو بوارە سیاسی و ئەخلاقی و نۆرمی نـێرانەکان بـە گوێـیان بکـەن. ئـەو ئافـرەتانەی بیانەوێت تەختی تیرۆر و نابەرایێتیان بهێنێتە خوارەوە، بەناوی گەلەوە سەخترین سزا دەدرێن!

* سویسـرا یەکێکە لەباشترین نموونەی دەسەلآتی دیموکراتی، کەچی لە یەکێك لە کانتۆنەکانی، پێش چەند ساڵێك مافی دەنگ دان بۆ ئافرەتان بە رەوا بینی!لەلانکەی دیموکراتییەت(فەرەنسا)، لە ١٩٨٥وە ئافرەتان بۆیان هەیە کۆنتۆی بانقی تایبەت بەخۆیان هەبێت!لە ئەلمانیا پێش نزیکەی مانگێك، ئافرەتان بۆیان هەیە ببن بە سەرباز(بۆ نموونە: ینگ، ئەوە چەندین ساڵە ئەم مافە داوە بە ئافرەتان!!!) بۆیـە دەبوایـە نووکـی رەوای رەخـنـەکانی ئاراسـتـەی پەتریارشـەکان بکـات. بەداخـەوە زیـاد لە پێویست ولەبەر نارۆشنی تێروانینی بۆ مەسـەلەی چەوسـاندنەوەی ئافـرەتان"سـەری دەبێـتە خولخۆلۆکـە بـۆ بیستنی رەفتاری سەیرو سەمەری خاوەن شەهادە وپلەی بەرزی خوێـندن"لەبەر ئەم هۆیە: چەندین خاوەن شەهادەی بەرز هەیە لە خزمەتی دەسەلآت وسیستەمە تیرۆریزمەکانی دنیا؟ هەروا لەلایەکی تـرەوە خۆیشـی بەباشـی ئـەم خاڵەی پێکاوە لە نەموونە هێنانەوەی"...مامۆستای زانکۆ و جەنابی دۆکتۆر، هەر کات مەیلیان لێ بێت، سـەفەری کوردستان دەکەن و لەو سەرەوە بە شۆخە بووکێکی نیوتەمەنی خۆیانەوە دەگەرێنەوە!"- لە گفتوگۆکەی رێگای کوردستان لە مانگی یازدەی/٢٠٠٠ناوی ئەم جۆرە ئەزدواجە ناوە: ئافرەت کڕین-!

*نەسـرین دەنووسێت"... میللەتی گوڵ هەڵوەرێن، کانیاو لێڵکەر، ئاگردان کوێرکەرەوە، باڵسوتێنەری پەپولە، کەی میللەتە"هەڵەیەکی زۆر کوشندە دەکەن، بەوەی هەموو گەلی کورد مەحکوم دەکەن، وەك بڵێت تەنها کوردان ئەم تاوانە دزێو و وەحشیگەرییە دژی ئافرەتان ئـەنجام دەدەن. بـەم دەربڕیـنە وادەزانێت و وایشی پێشاندەدات. ئەمە راست نیە. دەسەلآتی ئافرەتان دەکوژن، رسوادەکەن، دەرفێنن، زەوتیان دەکەن، وەك کویلەیەك، زۆر بە هەرزانی بازرگانی بە لەشیان دەکەن.لە باوکسالاری لە بنکەی ولآتانی"دیموکرات وپارێزەرانی مـافی مـرۆڤ"هەموو رۆژێك بەچەندین شێوە دەیان وسەدان وهەزاران جار ولآتەکانی ئۆروپادا، جگە لە بازاری چەکسازی، هیچ بازارێك هەیە، لە بازاڕی بازرگانی بە لەشی ئافرەتان گەرمتر بێت؟

بـەرای مـن درووسـت ئەمەیـە: دیموکراتیـیەتی بـاو لـە لووتکـەی سـەرکەوتن و پێشکەوتنیدا، نموونەیەکی واقیعیە بۆ زەبروزەنگ دژی ئافرەتان، بۆیە دەبێت ئافرەتان درێژە بە(بیروبۆچوون ومێژووی نوێترین بزووتنەوەی ئافرەتانی جیهان، کە خۆی لە بۆچوونەکانی کلارا زێـتکین، کرۆبسکایا، کۆلینتای دەبینێت،وبزووتنەوەکەیان، بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست پێشاندەدات، خەبات بکەن). بە وانەی دەڵـێن"باوی نەماوە"، بەهەموو راستگۆی و بێشەرمییەوە دەڵێم" کالآی دیموکراتییەت بەم شێوەیە هەیە بەقەد بالآتانە!.لە گفتوگۆیەکدا لـە گـەڵ ئافرەتـێکی ئـەکادیمی کـورد لـە(...) بـە شـانازییەوە باسـی ئـەندام بوونـی دەکـات لـە رێکخـراوی (یەکێـتی ئافـرەتانی لـە دەوڵـەتی...)هـەر بـۆ ئاگاداریـیـەکی زیاتـر، ئافرەتانی فلیپین لە ساڵی ١٩٧٢وەوە، بەناوی بزووتنەوەی ئازادی ئافرەتان رێکخستووەو لەژێر نـاوی(Makibaka)خـەباتی چـەکداری دەکـەن. لە نووسینێکیاندا:"ئافرەتان لە کۆمەڵگای فەلپین لەژێر سێ بار چەوسانەوە دەناڵێنن، یەکەم جار وەك بەشێك لە گەلێکی نیو کۆلۆنیال ونیو فئوداڵ، دووهەم وەك بەشێك لە چینێکی چەوساوەو وەك ئافرەت لەژێر دۆمیـنی پـیاوان."ولـە نوسـینێکی تـریاندا:" ئـێمە خـەبات دەکـەین لـە دژی ئیمپریالـیزم، فئودالـیزمی، سەرمایەداری بیروکراتەکان و پەتریارشـات(باوکسـالاری). ئافـرەتانی نیکاراگوایش بەهەمان شێوە خۆیانیان چەکدار کردووە، لە ئەلمانیادا بەناوی(رۆتە تسۆرا)خەباتی چەکدار دەکەن و لە هیندستان.

دەبـێ ئافرەتانی ئەمـڕۆ، زیاتـر لەهەر کاتێکی تر، ڕچەشکێن بن لەبواری نابووتکردنی ئەم سستێمە، ئیلزیونە ڕەنگاورەنگەکانی داغون بکـەن، ئەڵتەرناتیڤی ژیانێکی شایستە بۆ دایك وخوشك وهاوڕێ ومنداڵەکانمان مسۆگەر بکەن. گرنگ نیە پیاوە دیموکراتەکان قسە بکەن یـا نـا، گـرنگ ئەوەیـە ئافـرەتان خۆیـان زیاتـر بێـنە گۆڕەپـانی خەبات لە ڕیزی کۆمونیستەکان، فشار لە سەر حزبە کۆمونیستەکانیش بهێنن، چیتر مەکتەبی سیاسی و کۆمیتەی مەرکەزی حزب لە پیاوان پێك نەیەت.....

٢٠٠١/٢/١٨

٢٠٠١/٢/٢٢ڕۆژنامەی(بیلد): ئازاترین کیژۆڵەی ئەلمانیا

* نـیکۆلا. ر(١١سـاڵ): بـاوە پـیارەکەم چەندین مانگ زەوتی دەکردم. من دەترسام شتێك بڵێم ...ئەم جارەیان هێزم کۆکردەوە شـکاتی لێ بکـەم(ئـەم هەواڵـە لـە گـەڵ وێـنەی کچەکە و پیاوەکە بە دەسگیرکراوی لەسەر نیولاپەرە بلاوکراوەتەوە). هەر لەم ژمارەیە، هـەواڵی ڕفـاندنی(پاول مۆریتس)ی کوڕەی تەمەن یەك ڕۆژ، لە نەخۆشخانەیەکی شاری برێمن... هەواڵی حکومدانی کێڤین سوینی (٥٠سـاڵە) بـەهۆی کوشـتنی هاوسـەری پـێجەمی(٣٥سـاڵە)لـە لـەندەن، بـۆ ئـەوەی بـیمەکەی(نـزیکەی ٢ملـیون مـارك) دەستبکەوێت. بەرپرسـیارەکان وای بـۆ دەچـن کـە ئـەم پیاوە پێشتر،دوو هاوسەری تریشی کوشتووە...هەواڵێك لە ئەمریکاوە دەربارەی بە چاقۆ لەت لەتکـردنی گیانی خێزانێکی پرۆفیسۆر(سوزانە٥٥ساڵ، هالف تسانتۆپ ٦٢ساڵ) بەدەست دوو گەنج، جیمس پارکەر(١٦ساڵە)و ڕۆبێرت تویلۆج(١٧ساڵە).